

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA
GİRİŞ

(MÜFREDÂT)

2010

Tekin Açikel

Bu bir TÜDİAD yayınıdır.

TÜDİAD NEDİR

(TÜM DİN ADAMLARI DERNEĞİ)

TÜDİAD, dini öğrenim görmüş; bilimsel, dini, ahlaki, sosyal, kültürel yönden kendini yetiştirmeye ve toplum için bu konularda aydınlatıcı çalışmalarda bulunmaya çalışan; yaşadığı çağın farkında olan, yaşadığı çağı İslam'ın bakış açısıyla değerlendirebilen, vizyon ve misyon sahibi, bilinçli bir şahsiyet olmayı kendine ilke edinmiş kişilerden oluşan, gönüllülük esasına dayalı bir sivil toplum örgütüdür.

TÜDİAD NASIL KURULDU

TÜDİAD bir grup din görevlisi arkadaşın halka, özellikle gençlere yönelik yapmış oldukları faaliyetleri yaygınlaştırmak amacıyla dernekleşmeye karar vermesiyle kurulmuştur.

TÜDİAD İLKELERİ

Gönüllülük

Samimiyet

Çalışkanlık

Objektiflik

İdealistlik

PARTİLER, CEMAATLER VE GRUPLARDAN BAĞIMSIZ KONUMU

TÜDİAD, somut projelerini gerçekleştirirken; siyasi partiler, dini cemaatler ve gruplardan bağımsızlığını korur. Doğruların yanında, yanlışların karşısında olabilmek için, özgürlüğünden asla ödün vermez.

VİZYONUMUZ

Bağımsız, objektif, söz sahibi uluslararası dini kültürel bir düşünce ve çalışma kuruluşu olmaktır.

MİSYONUMUZ

İslam'ı anlamaya ve İslam'ın anlaşılmasını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak; dünya barışına katkıda bulunmaktır.

AMACIMIZ

TÜDİAD'ın amacı toplumun sosyal, kültürel, sportif, eğitim, mesleki, bilimsel yaşantılarına katkıda bulunmak, dini bilgi ve kültürlerini artırmak; camileri birer eğitim, kültür, sosyal yardım ve yardımlaşma merkezi haline getirmek amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığının faaliyetlerini destekleyici çalışmalar yapmak, toplumun sorunlarıyla ilgilenmek, diğer kuruluş ve dernekler ile işbirliğini geliştirmek, üyelerin birikimlerini ülkenin ve toplumun sosyal, teknik ve kültürel gelişimine katkıda bulunacak şekilde yönlendirmek, bu amaçla organizasyonlar yapmaktır.

İçindekiler

SUNUM	6
I. BÖLÜM	8
Birinci Ders	8
İkinci Ders	10
Üçüncü Ders	13
Dördüncü Ders	15
Beşinci Ders	16
Altıncı Ders	17
Yedinci Ders	18
Sekizinci Ders	19
Doğuzuncu Ders	20
Onuncu Ders	22
On Birinci Ders	24
On İkinci Ders	24
METİN ÇALIŞMALARI	25
Birinci Metin	25
İkinci Metin	25
Üçüncü Metin	26
Dördüncü Metin	27
Beşinci Metin	28
Altıncı Metin	29
Yedinci Metin	30
Sekizinci Metin	31
Doğuzuncu Metin	32
Onuncu Metin	33
On Birinci Metin	34
METİN ÇEVİRİLERİ	35
II. BÖLÜM	39
On Üçüncü Ders	41
On Dördüncü Ders	41
On Beşinci Ders	42
On Altıncı Ders	42
On Yedinci Ders	43
On Sekizinci Ders	43

<i>On Dokuzuncu Ders</i>	44
<i>Yirminci Ders</i>	45
<i>Yirmi Birinci Ders</i>	45
<i>Yirmi İkinci Ders</i>	46
<i>Yirmi Üçüncü Ders</i>	46
<i>Yirmi Dördüncü Ders</i>	47
<i>Yirmi Beşinci Ders</i>	47
METİN ÇALIŞMALARI	49
<i>Birinci Metin</i>	49
<i>İkinci Metin</i>	52
<i>Üçüncü Metin</i>	57
<i>Dördüncü Metin</i>	60
<i>Beşinci Metin</i>	61
<i>Altıncı Metin</i>	62
<i>Yedinci Metin</i>	63
<i>Sekizinci Metin</i>	64
METİN ÇEVİRİLERİ	65
III. BÖLÜM	71
<i>Yirmi Altıncı Ders</i>	72
<i>Yirmi Yedinci Ders</i>	73
<i>Yirmi Sekizinci Ders</i>	74
<i>Yirmi Dokuzuncu Ders</i>	75
<i>Otuzuncu Ders</i>	76
<i>Otuz Birinci Ders</i>	77
<i>Otuz İkinci Ders</i>	78
<i>Otuz Üçüncü Ders</i>	79
<i>Otuz Dördüncü Ders</i>	80
<i>Otuz Beşinci Ders</i>	81
<i>Otuz Altıncı Ders</i>	82
<i>Otuz Yedinci Ders</i>	87
<i>Otuz Sekizinci Ders</i>	89
<i>Otuz Dokuzuncu Ders</i>	90
<i>Kırkıncı Ders</i>	91
<i>Kırk Birinci Ders</i>	91
<i>Kırk İkinci Ders</i>	92

Kırk Üçüncü Ders.....	92
Kırk Dördüncü Ders.....	93
Kırk Beşinci Ders.....	94
Kırk Altıncı Ders.....	95
METİN ÇALIŞMALARI.....	96
Birinci Metin.....	96
İkinci Metin.....	97
Üçüncü Metin.....	98
Dördüncü Metin.....	99
Beşinci Metin.....	100
Altıncı Metin.....	101
IV. BÖLÜM.....	103
Kırk Yedinci Ders.....	105
Kırk Sekizinci Ders.....	106
Kırk Dokuzuncu Ders.....	107
Ellinci Ders.....	107
Ellİ Birinci Ders.....	108
METİN ÇALIŞMALARI.....	110
Birinci Metin.....	110
İkinci Metin.....	111
Üçüncü Metin.....	112
Dördüncü Metin.....	113
Beşinci Metin.....	114
Altıncı Metin.....	115
Yedinci Metin.....	116
Sekizinci Metin.....	117
L Ü G Â T Ç E.....	119
K A Y N A K Ç A.....	128

SUNUM

Bu kitap, Altı yüz yıl gibi uzun bir süre edebiyatta ve sanatta, İlimde ve günlük hayatın içinde kullanılmış olan Osmanlıca'yı ve onunla yazılmış olan yazılı metinleri okumaya yönelik, siz meraklı öğrencilere yardımcı olması amacıyla TUDİAD'ın desteği ile kaleme alınmıştır.

Osmanlı tarihi, şanlı Türk tarihi içinde bizler için apayrı bir yeri olan ve her döneminde büyük zaferler ve müjdelere barındıran bir tarihtir. Her Türk evladı bu şanlı geçmişini merak etmeli ve ona yabancı kalmamalıdır. İşte bundan dolayı tarihimizin dilini ve yazısını öğrenmeli ve bunu bir fazilet bilmeliyiz.

Bu çalışma dört bölümden oluşmuştur:

İlk bölümde Osmanlıca alfabesi tanıtılmıştır. Bunu yaparken alfabenin yazım kuralları üzerinde pek durulmamış, bu bilgilerin öğrenci tarafından bilindiği varsayılmıştır. Yalnızca harflerin başta, ortada ve sondaki halleri tablolarla gösterilmiştir.

Osmanlı Alfabesi incelenirken bilinen klasik yollarla gidilmemiş, bunun yerine yeni bir yöntem olan ses sistemi takip edilmiştir. Böylelikle öğrencinin bugünkü alfabede karşılık gelen sesleri çabuk kavraması amaçlanmıştır.

İkinci bölümde ise Türkçe yazımda kullanılan dilbilgisi kaideleri yer verilmiştir. Buradaki hedefimiz Osmanlıca'nın yazımını öğrenmek değil, yazılı olan metinleri daha iyi okuyabilmektir.

Üçüncü bölümde Arapça dil kaidelerine yer verilmiştir. Zira Osmanlıca'daki Arapça kelimeler, Arap dilinden master haliyle aynen alınmış ve yazılış kaideleri bozulmamıştır.

Dördüncü bölümde Farsça'dan Osmanlıca'ya geçmiş kalıplar ve ekler yer verilmiştir. Çünkü Altı yüz küsur yıl içinde Osmanlı edebiyatında ziyadesiyle Fars etkisini görmekteyiz.

Bunları incelerken yeri geldikçe üç dile ait sayılar, günler ve ayların yazımına yer verilmiş, çalışmalar örnek metinlere yer verilerek zenginleştirilmiştir.

Bu eserin diğer eserler ile kıyaslandığında göze çarpan en önemli farkı; konuları incelerken sırasıyla matbu, rika, divani ve talik yazı çeşitlerinin ayrı ayrı işlenmesidir. Bu sayede gerçek

metinleri incelerken okuyucuya kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

Uzun bir çalışmanın sonucunda tamamlamış olduğumuz bu eserin, mükemmel ve eksiksiz olduğu iddiasında değiliz. Fakat mümkün olduğu kadar dikkatle hazırladığımız bu eserde aradığınız her konuyu bulmanız ve ulaşmanız hedeflenmiştir. Buna rağmen tesbit ettiğiniz hataları ve eksikleri tarafımıza bildirmanız bir lütuf olacaktır.

İlim Müslüman'ın yitik malıdır, düşüncesi ile kitabımızın tamamını veya bir kısmını isim ve kaynak belirtmek şartıyla çoğaltabilir veya kullanabilirsiniz.

Tekin Açıkl
İzmir
2010

tekin_acikel@hotmail.com

OSMANLI ALFABESİ

و

ب

ج

ش

I. BÖLÜM
OSMANLI ALFABESİ

Birinci Ders

Osmanlıca 28 harfli Arap alfabesini temel alan bir dildir. Arapçadan farklı olarak Türkçe sesleri karşılamak için Farsçadan (pe) پ, (çe) چ ve (je) ج harflerini almıştır.

Osmanlı alfabesinde dört adet okutucu harf vardır. Bu harfler Türkçedeki sesli harfleri karşılar. Bunlar (Elif) ا, (He) ه, (Vav) و, ve (Ye) ی harfleridir.

e - a

e - a

o - ö - u - ü

ı - i

Gelin şimdi hep birlikte Osmanlıca Elifba'yı sırasıyla inceleyelim.

OSMANLICA ELİFBA

<i>SE</i>	<i>TE</i>	<i>PE</i>	<i>BE</i>	<i>ELİF</i>
ث	ت	پ	ب	ا
<i>DAL</i>	<i>HI</i>	<i>HA</i>	<i>ÇE</i>	<i>CİM</i>
د	خ	ح	چ	ج
<i>SİN</i>	<i>JE</i>	<i>ZE</i>	<i>RA</i>	<i>ZEL</i>
س	ژ	ز	ر	ذ
<i>ZI</i>	<i>TI</i>	<i>DAD</i>	<i>SAD</i>	<i>ŞİN</i>
ظ	ط	ض	ص	ش
<i>ARABÎ KEF</i>	<i>KAF</i>	<i>FE</i>	<i>ĞAYN</i>	<i>AYN</i>
ك	ق	ف	غ	ع
<i>MİM</i>	<i>LAM</i>	<i>TÜRKÎ KEF</i>	<i>YAYİ KEF</i>	<i>FARŞİ KEF</i>
م	ل	ڭ	گ	گ
<i>YE</i>	<i>LAM ELİF</i>	<i>HE</i>	<i>VAV</i>	<i>NUN</i>
ی	لا	ه	و	ن
<i>ESRE</i>	<i>ÜSTÜN</i>	<i>ÜN - ÜN</i>	<i>İN - İN</i>	<i>AN - EN</i>
◌ِ	◌ُ	◌ُ	◌ِ	◌ِ
	<i>MED</i>	<i>CEZM</i>	<i>ŞEDDE</i>	<i>ÖTRE</i>
	، ~	◌ْ	◌ْ	◌ْ

İkinci Ders

OKUTUCU HARFLER

ELİF	ل	ل	ل	ل
HE	ه	ه	ه	ه

☞ Arap alfabesinin de ilk harfi olan elif harfi, Osmanlı Türkçesinde esas olarak kelime başlarında (e), kelime orta ve sonlarında (a) seslerini karşılar.

☞ Türkçe kökenli kelimelerin başında (a) sesini **آ** harfi karşılar.

از	او	اش	ال	ات
آو	آرار	آرا	آدا	آد
بال	باق	بابا	آتا	آت
آزار	آز	آی	آش	آق

دەدە

- ☞ Kelime ortalarında (He) harfi (e) sesini karşılarken, kelime sonlarında (a) sesini karşılacağı da görülür.
- ☞ (Elif) ve (He) harfleri kelime ortalarında okutucu harf olarak bazen yazılmaz ise yanlış olmaz.

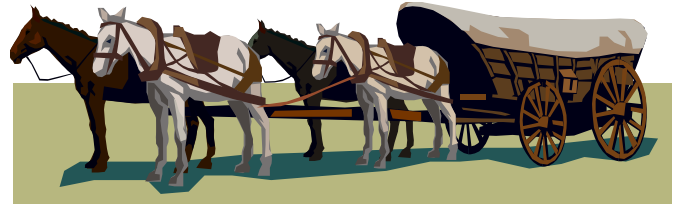
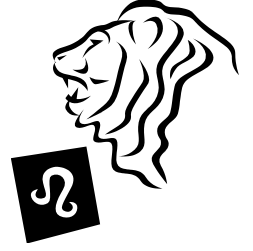
بەبە	لالە	دەرە	نینه	دەدە
آداده	آرا	آیده	داله	قاره

- ☞ Arapça ve Farsça kökenli kelimelerde ise elif harfi; kelime başında (e), kelime ortalarında ve sonlarında uzun (â) olarak okunur.

Arapça		Farsça	
اساس	Esâs	ازبر	Ezber
اجل	Ecel	اشك	Eşek
امير	Emîr	افگار	Efkâr
ادب	Edeb	ابرو	Ebrû
امين	Emîn	ايواه	Eyvâh
اسرار	Esrâr	اندام	Endâm

OKUYALIM

آی	Ay
آقشام	Akşam
صقال	Sakal
آرابه	Araba
آرسلان	Arslan
آو	Av
آت	At
آری	Arı
آش	Aş

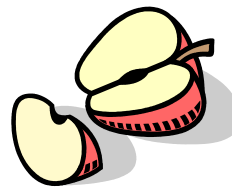

آبدال	Âbdal	آخر	Âhir	آینا	Âyna
آدم	Âdem	آتش	Âteş	آواز	Âvaz
آمر	Âmir	آرزو	Ârzu	آسمان	Âsuman

او	Ev
اکمک	Ekmek
الی	Elli
الما	Elma
اش	Eş
ات	Et
ارکک	Erkek
ارکن	Erken
اگری	Eğri

50

Üçüncü Ders

VAV	و	و	و	و
YE	ی	ی	ی	ی

- ☞ Türkçe kelimelerin başında (elif) ve (vav) harfleri (o,ö,u,ü) seslerini karşılar.
- ☞ Türkçe kelimelerin ortasında (vav) harfi, kendinden önceki harf kalın ise (o,u), ince ise (ö,ü) seslerini karşılar.

بول

كوز

سوس

اولو

اوق

- ☞ Türkçe kelimelerin başında (elif) ve (ye) harfleri (ı,i) seslerini karşılar.
- ☞ Türkçe kelimelerin ortasında (ye) harfi, kendinden önceki harf kalın ise (ı), ince ise (i) seslerini karşılar.
- ☞ Bu özellikler Arapça ve Farsça kelimelerde geçerli değildir. Zira bu tür sözcükler kendi dillerinin kurallarıyla okunurlar.

قيل

كيل

ديري

قاييق

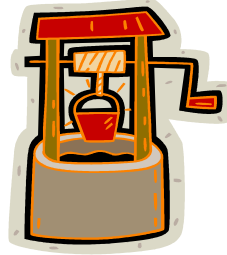
ايله

اودون

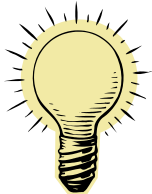
اوردك

قويو

اوزوم

ايشيق

ايگنه و ايبليك

ای = ی او = و

و	ی
اوجوز	ایلیق
Ucuz	Ilık
اوشاق	ایشیق
Uşak	Işık
اوتو	ایرماق
Ütü	Irmak
اوت	ایصلیق
Ot - Öt	Islık
اورتو	ایزجی
Örtü	İzci
اوزون	ایشچی
Uzun	İşçi
اوتوز	ایپ
Otuz	İp
اوتلاق	ایکی
Otlak	İki
اودون	ایلیک
Odun	İlik
اوگله	ایگنه
Öğle	İğne
اوزوم	ایپلیک
Üzüm	İplik
اوکوز	ایصیریق
Öküz	Isırık
اوستون	ایسه
Üstün	İse
اوغلان	ایشلهمک
Oğlan	İşlemek
اوجاق	ایشته
Ocak	İşte
اوفکه	اینجه
Öfke	İnce
اولغون	ایصلاق
Olgun	Islak
اوراق	ایچون
Orak	İçün
بورو	ایله
Boru	İle
بودور	بیلیرم
Bodur	Bilirim
دولاب	ایری
Dolab	İri
زور	دمیر
Zor	Demir

Dördüncü Ders

BE	ب	ٲ	ٲ	ب
PE	پ	ٲ	پ	پ

☞ Arap alfabesinin ikinci harfi olan (be) harfi, üç noktalı olursa (pe) harfine dönüşür. Osmanlı alfabesi (pe) harfini, Fars (İran) alfabesinden almıştır. Bundan dolayı (pe) harfi içeren kelimelerin birçoğu Farsça kökenlidir.

بابا	Baba
باش	Baş
باليق	Balık
صابون	Sabun
جواب	Cevâb
كتاب	Kitâb
بهار	Bahar
بياض	Beyâz

پيده	Pide
پانجار	Pancâr
صاپان	Sapan
پاموق	Pamuk
پازار	Pazar
چوپ	Çöp
پر لانتہ	Pırlanta
پرست	Perest

سورودن آیریلان قوزوي قورت قاپار.

تنجره یووارلاندی قاپاغنی بولدی.

ایکی المده اون پارماق واردر.

پلاوی پک سه وه رم.

آری بال یاپار.

ایکی قارپوز بر قولتوغه صیغاز.

Beşinci Ders

CİM	ج	چ	چ	چ
ÇE	چ	چ	چ	چ

☞ Arap alfabesinin beşinci harfi olan (Cim) harfi, üç noktalı olursa (Çe) sesine dönüşür. (Çe) harfi tıpkı (pe) harfi gibi Farsça'dan Osmanlıca'ya geçmiş bir harftir.

جاجيق	Cacık
حاجی	Hacı
جامع	Câmi'
جانسز	Cansız
جهان	Cihân
جوجه	Cüce
جوهردار	Cevherdâr
جوشقون	Coşkun
اوجوز	Ucuz
تاج	Tac
اوجاق	Ocak
اينجير	İncir
تورکجه	Türkçe
جمال	Cemal
ناجی	Nâci
جسارت	Cesâret

چاقماق	Çakmak
چوجوق	Çocuk
چوربه	Çorba
چهره	Çehre
ايچون	İçün (İçin)
چاريق	Çarık
چاووش	Çavuş
چشمه	Çeşme
چوره ك	Çörek
چيلك	Çilek
چيچك	Çiçek
چوبان	Çoban
چارشی	Çarşı
دالغیچ	Dalgıç
چاقیل	Çakıl
چیراق	Çırak

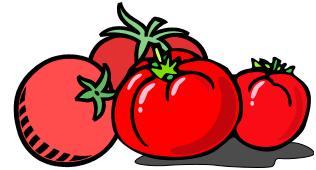
Altıncı Ders

TE	ت تة	ت	ت	ت
TI	ط	ط	ط	ط
DAL	د	د	د	د

- ☞ Türkçe sesli uyumuna göre (te) harfi ince, (tı) harfi ise kalın ses değeri taşır. Bazı Türkçe kelimelerde (tı) harfi kalın (dı) şeklinde okunur.
- ☞ Türkçe kelimelerde (dal) harfi ince okunurken, Arapça ve Farsça kelimelerde kendi dil kaidelerine göre ince veya kalın okunabilir.

9

تورك	Türk	طاقمق	Takmak	آطه - آدا	Ada
تپه	Tepe	طاقیم	Takım	طوغری	Doğru
تاریخ	Tarih	طاشقین	Taşkın	طولو	Dolu
تارلا - تارله	Tarla	آناطولی	Anadolu	طایاق	Dayak
تدبیر	Tedbir	طقوز	Dokuz	طوغرامق	Doğramak
تفسیر	Tefsir	طاغ	Dağ	طوماتس	Domates

دهده	Dede	دسته	Deste	دقیقه	Dakika
دهره	Dere	داخل	Dâhil	دگرسز	Değersiz
درس خانه	Dershane	دادی	Dadı	دیشسز	Dişsiz

اوقو یاز تکرارلا

بیه ک بشکده اویودی. آبلاسی شیمدی اویاندی. ایکی قوش بر داله قوندی. قویون سوروسی اوتلایور. آرتیق آقشام اولدی. قوزولر قویونلر اینکلر اوکوزلر دونویورلر. جمال قیرده قوشدی کامل یوله بر دودوک بولدی. نوری کویدن آرابه ایله دوندی. قارداشی اوراده

تال - ۷

TÜDİAD

Yedinci Ders

SE	ث	ث	ث	ث
SİN	س	س	س	س
SAD	ص	ص	ص	ص

- ☞ Peltek (Se) de denilen (Se) ث harfi sadece Arapça kökenli kelimelerde kullanılır. Türkçe kelimelerde asla kullanılmaz.
- ☞ Türkçe kelimelerde (Sin) س harfi ince okunurken (Sad) ص harfi kalın okunur. Arapça ve Farsça kelimelerde ise o dilin kurallarına göre ince veya kalın okunabilir.

ثانيه	Saniye	ثواب	Sevab	كثرت	Kesret
ثبات	Sebat	اثر	Eser	كثير	Kesir
ثنا	Sena	عثمانليجه	Osmanlıca	مثال	Misal
ثروت	Servet	ثابت	Sabit	مراث	Miras

س	ص
سكز	سكز
Sekiz	Sevab
سرت	Sert
Sert	Sevab
سفر	Sefer
Sefer	Sevab
سلاح	Silah
Silah	Sevab
ساعت	Saat
Saat	Sevab
ساخته	Sahte
Sahte	Sevab
سرچه	Serçe
Serçe	Sevab

Sekizinci Ders

HA	ح	ح	ح	ح
HI	خ	خ	خ	خ
HE	ه - ا	ه	ه	ه

- ☞ Noktalı (Hi) خ harfi tıpkı (Se) ث harfi gibi Türkçe kelimelerde kullanılmaz. Arapça ve Farsça kelimelerde kullanılan bu harf (Ha) gibi okunur.
- ☞ Türkçe kelimelerde (Ha) ح harfi kalın, (He) ه harfi ise ince olarak okunur. Arapça ve Farsça kelimelerde ise o dilin kurallarına göre okunur.
- ☞ Okutucu (He) ه kendisinden sonra gelen harfle birleşmez.

خادم	Hâdim	خبرجی	Haberci	خلافت	Hilâfet
خطرلامق	Hâtırlamak	خرابه	Harâbe	خویسز	Huysuz
خالص	Hâlis	خصوص	Husûs	خیال	Hayâl

ح		ه	
رحمت	Rahmet	هپ	Hep
حاجی	Hacı	هجوم	Hücum
حاضر	Hazır	شهادت	Şahadet
حضرت	Hazret	هیچ	Hiç
حقیقت	Hakikat	هیکل	Heykel
حیله	Hile	اهانت	İhanet
مخلوق	Mahlûk	چهره	Çehre

☞ Kelime sonlarında kullanılan (He) ه harfi e-a olarak okunur.

آراهه	Araba	ایشته	İşte	آتماجه	Atmaca
تارله	Tarla	ایگنه	İğne	باغلامه	Bağlama
صیره	Sıra	آش خانه	Aşhane	پرده	Perde

Dokuzuncu Ders

ZEL	ذ	ذ	ذ	ذ
DAD	ض	ض	ض	ض
ZI	ظ	ظ	ظ	ظ
ZE	ز	ز	ز	ز
JE	ژ	ژ	ژ	ژ

☞ Arapça kelimelerde kullanılan (Zel) ذ , (Dad) ض ve (Zı) ظ harfleri Türkçe kökenli kelimelerde kullanılmazlar.

☞ (Zel) ذ harfine peltek (Ze) de denir. Fakat Osmanlıcada okunurken normal (Ze) ز olarak okunur.

☞ (Je) ژ harfi (Ze) ز harfinin üç noktalı halidir ve bize bu harf Fars alfabesinden geçmiştir. Türkçe kelimelerde kullanılmayan bu harf ya Fars kökenli kelimelerde veya dilimize Batı dillerinden geçmiş kelimelerde kullanılır.

☞ (Dad) ض ve (Zı) ظ harfleri Arapçada kullanıldığı gibi Farsçada da kullanılmıştır. Fakat Farslar (Dad) harfini mahreçten dolayı (Zad) olarak isimlendirmişler ve kalın (Za) olarak seslendirmişlerdir. Bundan dolayı Osmanlıcada (Dad) harfiyle yazılmış kelimelerin bir kısmı (Da) sesiyle okunurken, bir kısmı da (Za) sesiyle okunmuştur.

☞ Türkçe kelimelerin yazımında ze ve za seslerini sadece (Ze) ز harfi karşılar.

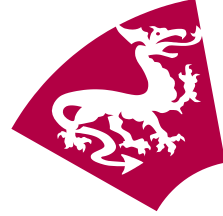

قىز	Kız	قازى	Kazı	زورلامق	Zorlamak	زاده	Zade
يوز	Yüz	يازى	Yazı	زوگورت	Züğürt	زحمت	Zahmet
دوز	Düz	كوزى	Gözü	زياده	Ziyade	زكى	Zeki

قىز

ازدرها

ژورى	Jüri	ژاله	Jale	ازدرها	Ejderha
ژولیده	Jülide	ژيلت	Jilet	مژده	Müjde
ژاندارما	Jandarma	پژمرده	Pejmürde	نژاد	Nejad

ذات	Zat	ظالم	Zalim	رمضان	Ramazan
ذاكر	Zakir	ظرافت	Zarafet	ضابطه	Zabıta
ذمين	Zemin	ظفر	Zafer	ضربه	Darbe
مذهب	Mezheb	ظهور	Zuhur	قاضى	Kadı
ذوق	Zevk	مظلوم	Mazlum	فضيلت	Fazilet
عذاب	Azab	ظاهر	Zahir	عرض	Arz

يوزوب گزه ركن
دالوب چيقييور
بياض تويندن
اينجى آقييور

باق شو كوچوك اورده ك
نه خوش يوزويور
حاووزده گزه ره ك
بزي سوزويور

تۇدیا

TÜDİAD

Onuncu Ders

KAF	ق	ق	ق	ق
GAYN	غ	غ	غ	غ
ARABÎ KEF	ك	ك	ك	ك
FARSÎ KEF	گ	گ	گ	ک
YAYÎ KEF	-	گ	-	گی
TÜRKÎ KEF	ك	ك	-	ك

☞ Osmanlı Türkçesinde kalın (ka) sesini (kaf) ق harfi verirken ince (ke) sesini (kef) ك harfi vermektedir.

ق				ك			
قىز	Kız	قازى	Kazı	كىتاب	Kitab	اكن	Ekin
قباق	Kabak	قول	Kol – Kul	كسكىن	Keskin	چكىل	Çekil
قاشىق	Kaşık	قىرىق	Kırık	كلام	Kelam	زكى	Zeki
قارغه	Karga	چاقىل	Çakıl	ايىلك	İyilik	كرم	Krem
آقین	Akın	قورقاق	Korkak	كله بك	Kelebek	توركچه	Türkçe
قار	Kar	قىش	Kış	كوپلى	Köylü	كىلىم	Kilim

- ☞ Osmanlı Türkçesin’de kalın (ga – ğa) seslerini (gayn) غ harfi verirken ince (ge–ğe) sesini (Farsi Kef) گ harfi verir. (Yayi Kef) harfi گ ise bazı kelimelerin okunuşlarında (ye) sesini karşılar.
- ☞ (Yayi Kef) aslında ayrı bir harf olmayıp (Kef) harfinin kullanıldığı bazı Türkçe kelimelerin telaffuzunda kullanılır.

اوب يا هو

TÜDİAD

گ				غ			
Güya	گویا	Eğri	اگری	Garb	غرب	Dağ	طاغ
Git	گیت	Değil	دگل	Garaj	غاراژ	Sağlam	صاغلام
Günah	گناه	Eğer	اگر	Yorgan	یورغان	Soğan	صوغان
Güneş	گونش	İğne	ایگنه	Guruş	غروش	Bağla	باغله
Gölge	گولگه	Düğme	دوگمه	Gazi	غازی	Çıglık	چیغلق
Girdab	گرداب	Değişme	دگیشمه	Gayret	غیرت	Yağlı	یاغلی

☞ (Kâfi Nuni), (Nazal Ne), (Sağır Kaf) da denilen (Türkî Kef) ن (Nun) harfi gibi okunursa da asıl söylenişi genizdendir. Türkçe kelimelerde kullanılan bu harf kelimelerin başında bulunmaz. Daha çok tamlamalarda, mülkiyet bildiren eklerde ve bazı kelimelerin yazımında kullanılır. Kullanıldığı kelimelerde (Türkî Kef) in noktaları çoğu kez gösterilmeyebilir.

Ona	اونگا	Benzer	بکزر	Çene	چنه	Andırmak	آندیرمق
Ana(Ona)	آنا	Bana	بنا	Tanrı	تاگری	Ünlü	اونلی
Yeni	یخی	Anla	آکلا	Son	سونک	Senin	سینک
Sonra	سونره	Ün	اون	Karanlık	قاراقلق	Yanlış	یاکلیش
En	اڭ	Önce	اونجه	Geldin	کلدک	Sözün	سوزک
Kolun	قولک	Onarmak	اونارمق	Yazınız	یازینگز	Deniz	دکیز

☞ (Kef) Harfinin (Vav) gibi okunduğu birkaç istisna kelime de vardır. Buna (Vavi Kef) de denir.

Sövmek	سومک	Dövmek	دومک	Güvercin	کوکرجین
Üvez	اوکز	Güverte	کوکرته	Gövde	کوکده

شفعات یا رسول الله

On Birinci Ders

AYIN	ع	ا	ب	ج	د
------	---	---	---	---	---

- ☞ (Ayın) ع harfi Arapçaya mahsus bir harftir. Türkçe kökenli kelimelerde asla kullanılmaz.
- ☞ Arapça kelimelerde (a, ı, i, o, ö, u, ü) seslerinin hepsini karşılar.
- ☞ Kelimelerin sonunda yer alırsa cezimli okunur ve kesme işareti ile ifade edilir.

عاشق	Âşık	عسكر	Asker	عابد	Abid	عالم	Âlim
عراق	Irak	عرق	Irk	عرض	Irz - Arz	عیال	Iyal
عبادت	İbadet	علاج	İlac	عبرت	İbret	عرفان	İrfan
عثمان	Osman	عمر	Ömer	علما	Ulema	عنوان	Unvan

On İkinci Ders

ŞIN	ش	ش	ش	ش
FE	ف	ف	ف	ف
MİM	م	م	م	م
NUN	ن	ن	ن	ن

شربت	Şerbet	فاتح	Fatih	ممکون	Mümkün	نه	Ne
شمسیه	Şemsiye	فرچه	Fırça	مملکت	Memleket	نازلی	Nazlı
شوילה	Şöyle	فقط	Fakat	مامور	Memur	نزاکت	Nezaket
شهر	Şehir	فقیر	Fakir	میلیون	Milyon	نیچون	Niçin

METİN ÇALIŞMALARI

Birinci Metin

قوزو و بهك

قوزونڭ يوڭنى قيرپديلر ، حيوانجىز سىنى چىقارمادى. فقط اثوابى آلىنجه كدرلندى. چونكه هوا صوغودى. قوزو اوشودى، آجى آجى مهلهدى . همان گونش چىقدى، قوزويى ايصيتدى. حيوانجىز سهويندى، صيچرامايه باشلادى. قوزو بر قادينجىزڭ ايدى. قادينڭ ده كوچوك چوجوغى واردى. گولەر ، اويناردى. قيش گلدى، چوجوق شوقنى قاچىردى. زيرا چوق صوغوق واردى. زاواللىجى دوڭپوردى. بونڭ اوزرينه آنهسى قالين ، ايصيديچى چورابلر اوردى، چاماشير دىكى، اوڭا كىيدىردى. بهك ينه فرحلاندى، گولميه باشلادى.

İkinci Metin

بىلمهجه

هر گون صباح شفقلىله،
بزدن اول اويانىر.
بونى بىلن چابوقجه
آفرنى قازانىر.

قاديفهدن البىسهسى،
ضابط گىبى مهموزلى.
پك گوزهلر اينجه سسى،
قىرمىزجه خوطوزلى.

Üçüncü Metin

چفتجىنىڭ نصيحتى

وقتىلە بر چفتجى وارمىش ،
 تجربەلى اختيارمىش .
 خستەلانىوب ياتمىش بر گون
 چوجوقلر مخزون ، كوسكون
 طوپلانمىشلر اطرافنە
 ديمىش : قولاق وىرك بگا
 چونكە آرتىق ياورولرم
 اولەجكم ، اختيارم
 صوڭ سوزلىرى باباڭزڭ
 عقلڭزدە ابى قالسىن !
 تارلامزده خزىنە وار
 قازارسەڭز آلتون چىقار .
 چىفتجى اولور اوچ گون صوڭرا
 تارلا قالير چوجوقلرە .
 قازما ، كورەك قوشوشەرق
 ايچندەكى طاشى طوپراق ...

Dördüncü Metin

انسان

انسانڭ بر باشى واردر . باش ساچلرله اورتولودر . باشڭ قصملرى شونل
در : آلىن ، ايكي گوز (صاغ گوز و صول گوز) ، گوز قياقلىرى ، قاشلر
، كيرپىكلر ، ايكي قولاق ، بورون آغيز ، دوداقلر و چڭه .

دهدهمڭ صاقالى و بيىغى واردر . آغيزده ديل و ديشلر بولونور . انسانڭ
اوموزلىرى ، قوللىرى ، اللرى پارماقلىرى ، صيرتى ، گوڭسى ، قارنى ،
باجاقلىرى ، آياقلىرىده واردر .

كوز گورور ، قولاق ايشيدير ، بورون قوقلار ، ديل ايله طاتارز ، ال ايله
طوتارز .

آغيز ايله قونوشورز ، آياق ايله يورورز . آق جگر گوڭسدهدر ، اونڭ ايله
نفس آلىرز . قلمز چارپار . معدده قارنمزهدر . يىكلرى معدده اوڭدور .

Beşinci Metin

صباح

شفق سوکدی : چیل خوروزک « قالق » دیور ،
 یشیل قیرلر پنبه رنگه بویاندی ،
 یاورو قوشلر یووالرده اویاندی ،
 قوزوجقلر اوتلامغه کیدیور .
 یاوروجغم سنده آرتیق قالق اویان !
 بو ساعتده باق هر یرده سسلر وار :
 کیمی انسان صاپانتی سوروکلهر ،
 کیمی انسان اوجاغنی کوروکلهر ،
 هرکس ایشه کنديسنی حاضرلر .
 یاوروجغم ! سنده ایشه حاضرلان !

Altıncı Metin

پاپاتیہ

یاپراقلری قیویر قیویر؛
اوده آیری بر گوزهللک.
بوی بوص، بویون ایپ اینجه جک
هم گوزهل، همده نازلیدر.
گلین یوزلو، پاپاتیالر،
آلتون گوزلو پاپاتیالر.

روزگار اسر: گاه او یانه،
گاه بو یانه، هپ برابر
دالغا دالغا ایگیلیرلر؛
فرح ویریرلر انسانه
گولر یوزلو پاپاتیالر،
آلتون گوزلی پاپاتیالر.

بهار اولسونده سیر ایدک
ناصیل سوسلەر باییرلری
زمرد گیبی چاپیرلری
یوزه گولهن نازنین
گلین یوزلو پاپاتیالر
آلتون گوزلو پاپاتیالر.

تارلارده خوشه گیدهن
ساری، تورونجی، پنبه، مور
بر چوق دلبر چیچک اولور؛
بنجه دلبردر هپسندن
گولر یوزلو پاپاتیالر،
آلتون گوزلی پاپاتیالر.

Yedinci Metin

پارماقلر

قلمی توتان بو،
 ایگنه بیده چه ویریر.
 قازانیلان پاره یی
 صایان بیله بو پارماق.
 قانایان یارایی
 یینه بودر صاراجق!
 خرب گونلری گلادکه
 وطنی ده کیم قورور؟
 پارماق در ته تیکده:
 دوشمانلری بو اورور.

ایکی الده اون پارماق
 لوزومسزمی گورونور؟
 ال دورسون بوگا باق
 ال پارماقله اوگونور.
 کیم در یایی اوستاسی؟
 کیم یونتویور مرمری؟
 کیم ایشله رالماسی
 تاختا ویا دمیری؟
 قانون، دف، عود، پیانو
 سسلرینی کیم ویریر؟

Sekizinci Metin

گل اون پارا

خانمره گل اون پارا!
سپت بوشالدى ده ينه
دييوب دوروردى ماسقارا:
گل اون پارا، آلڭ هله،
ديکهرسگزده منديله،
کمر ياپارسگز بله؛
گل اون پارا، گل اون پارا!
على اکرم

گل اون پارا، گل اون پارا!
قولنده بر گوزل سپت،
ايچنده گل بش اون صيره،
تهميز، سهويملى بر چوجوق
دييور: مالم دگيل صولوق،
گلڭ، آلڭ چابوق چابوق
گل اون پارا، گل اون پارا!

Dokuzuncu Metin

الله

دویوران هر حیوانی،
 یاشادان هر انسانی،
 قورویان شو وطنی:
 بر اللهدر، بر الله!

یری گوکی یارادان،
 آغاچلری دونادان،
 چیچکلری آچدیران:
 بر اللهدر، بر الله!

الله هر یرده حاضر،
 نه یاپارسه م او گورور،
 نه سویلرسم ایشیدر.
 بن اللهی سه وهرم،
 هر امرینی دیگله رم.

صبری جمیل

Onuncu Metin

صالینجاق

کوچوک قارداش گول، سهوین،
فراحلانسین یوره گئ،
نه وار بونده قورقاجق؟
اوخ، نه گوزهل صالینجاق!

بو گون جمعه مکتب یوق
هر طرفده اویون چوق؛
اڭ گوزه لیدر آنجاق
باغچه ده کی صالینجاق!

سویله یه لم تورکولر،
قوشلرده باق، هپ اوتر؛
بزی صاغلام یاپاجق
قوردیغمز صالینجاق.

علی علوی

On Birinci Metin

وقت

بر گون ایکی یه آیریلیر: گوندوز و گیجه. گوندوزین گونش، گیجهلین آی و ییلدیزلر ایشیق ویریرلر. بر گون یگرمی دورت ساعتدر. بر هفته یدى گوندر. گونلرک اسملری شونلردر: جمعه، جمعه ایرتهسى، بازار، بازار ایرتهسى، صالى، چارشنبه، پرشنبه. جمعه تعطیل گونیدر.

بر سنه اون ایکی آیدر. بعضی آیلر اوتوز، بعضی آیلر اوتوز بر گوندر. بر سنه ده دورت موسم واردر: ایلک بهار، یاز، صوڭ بهار (گوز)، قیش

METİN ÇEVİRİLERİ

BİRİNCİ METİN

KUZU VE BEBEK

Kuzunun yünü kırıpdılar, hayvancağız sesini çıkarmadı. Fakat esvabı alınınca kederlendi. Çünkü hava soğudu. Kuzu üşüdü, acı acı meledi. Hemen güneş çıktı, kuzuyu ısıttı. Hayvancağız sevindi, sıçramaya başladı.

Kuzu bir kadıncağızın idi. Kadının da bir küçük çocuğu vardı. Güler, oynardı. Kış geldi, çocuk şevkini kaçırdı. Zira çok soğuk vardı. Zavalılık donuyordu. Bunun üzerine annesi kalın, ısıtıcı, çoraplar ördü, çamaşır dikti, ona giydirdi. Bebek yine ferahlandı, gülmeye başladı.

İKİNCİ METİN

BİLMECE

Kadifeden elbisesi,
Zabıt gibi mehmûzlu.
Pek güzeldir ince sesi,
Kırmızıca Hotozlu.

Her gün sabah şafaklarla,
Bizden evvel uyanır.
Bunu bilen çabukca,
Aferini kazanır!

ÜÇÜNCÜ METİN

ÇİFTÇİNİN NASİHATI

Vaktiyle bir çiftçi varmış,
Tecrübeli ihtiyarmış.
Hastalanıp yatmış bir gün
Çocuklar mahzun, küskün
Toplanmışlar etrafına
Demiş: Kulak verin bana

Çünkü artık yavrularım
Öleceğim, ihtiyarım.
Son sözleri babanızın
Aklınızda iyi kalsın!
Tarlamızda hazine var
Kazarsanız altın çıkar.

Çiftçi ölür üç gün sonra
Tarla kalır çocuklara.
Kazma, kürek koşuşarak
İçindeki taşı toprak...

DÖRDÜNCÜ METİN

İNSAN

İnsanın bir başı vardır. Baş saçlarla örtülüdür. Başın kısımları şunlardır: Alın, iki göz (sağ göz ve sol göz) göz kapakları, kaşlar, kirpikler, iki kulak, iki yanak, burun, ağız, dudaklar ve çene.
Dedemin sakalı ve bıyığı vardır. Ağızda dil ve dişler bulunur. İnsanın omuzları, kolları, elleri, parmakları, sırtı, göğsü, karnı, bacakları, ayakları da vardır.
Göz görür, kulak işitir, burun koklar, dil ile tatarız, el ile tutarız.
Ağız ile konuşuruz, ayak ile yürürüz. Akciğer göğüstedir, onun ile nefes alırız. Kalbimiz çarpar. Mide karnımızdadır. Yemekleri mide öğütür.

BEŞİNCİ METİN

SABAH

Şafak sökdü çil horozun kalk diyor,
Yeşil kırlar penbe renge boyandı,
Yavru kuşlar yuvalarda uyandı,
Kuzucuklar otlanmaya gidiyor.
Yavrucuğum sen de artık kalk uyan!

Bu saatte her yerde sesler var:
Kimi insan sapanını sürükler,
Kimi insan ocağını körükler,
Her kes işe kendisini hazırlar
Yavrucuğum! Sen de işe hazırlan.

ALTINCI METİN

PAPATYA

Bahar olsun da seyr edin
Nasıl süsler bayırları
Zümrüd gibi çayırları
Yüze gülen o nazenin
Gelin yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Yaprakları kıvrır kıvrır;
O da ayrı bir güzellik.
Boy bos, boyun ip incecik;
Hem güzel, hem de nazlıdır
Gelin yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Tarlalarda hoşça giden
Sarı,turuncu,penbe,mor
Birçok dilber çiçek olur;
Bence dilberdir hepsinden
Güler yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Rüzgar eser: Gah o yana,;
Gah bu yana, hep beraber
Dalga dalga eğilirler;
Ferah verirler insana
Güler yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

YEDİNCİ METİN

PARMAKLAR

İki elde on parmak
Lüzümsuz mu görünür?
El dursun buna bak
El parmakla öğrenür.
Kimdir yapı ustası?
Kim yontuyor mermeri?
Kim işler elması,
Tahta veya demiri?
Kanun, def, ud, piyano
Seslerini kim verir?

Kalemi tutan bu
İğneyi de çevirir.
Kazanılan parayı
Sayan bile bu parmaklar.
Kanayan yarayı,
Yine budur saracak!
Harp günleri geldikde
Vatanı da kim korur?
Parmaktır tetikte:
Düşmanları bu vurur.

SEKİZİNCİ METİN

GÜL ON PARA

Gül on para, gül on para
Kolunda bir güzel sepet,
İçinde gül beş on sıra
Temiz, sevimli bir çocuk
Diyor: malım değil soluk,
Gelin, alın çabuk çabuk
Gül on para, gül on para

Hanımlara gül on para!
Sepet boşaldı da yine
Deyip dururdu maskara:
Gül on para, alın hele,
Dikersiniz de mendile,
Kemer yaparsınız bele;
Gül on para, gül on para

DOKUZUNCU METİN

ALLAH

Yeri göğü yaratan,
Ağaçları donatan,
Çiçekleri açtıran:
Bir Allah'tır, bir Allah!

Doyuran her hayvanı,
Yaşatan her insanı,
Koruyan şu vatani:
Bir Allah'tır, bir Allah

Allah her yerde hazır,
Ne yaparsam O görür,
Ne söylersem işitir;
Vardır, birdir, büyüktür.
Ben Allah'ı severim,
Her emrini dinlerim.
Sabri Cemil

ONUNCU METİN

SALINCAK

Bu gün Cuma mektep yok
Her tarafta oyun çok;
En güzeli ancak
Bahçedeki salıncak!

Küçük kardeş gül, sevin
Ferahlansın yüreğin.
Ne var bunda korkacak?
Oh, ne güzel salıncak!

Söyleyelim türküler,
Kuşlar da bak, hep öter;
Bizi sağlam yapacak
Kurduğumuz salıncak.

ON BİRİNCİ METİN

VAKİT

Bir gün ikiye ayrılır: Gündüz ve gece. Gündüzün güneş, geceleyin ay ve yıldızlar ışık verirler. Bir gün yirmi dört saattir. Bir hafta yedi gündür. Günlerin isimleri şunlardır: Cuma, Cumartesi, Pazar, Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe. Cuma tatil günüdür. Bir sene on iki aydır. Bazı aylar otuz, bazı aylar otuz bir gündür. Bir senede dört mevsim vardır: İlkbahar, Yaz, Sonbahar (Güz), Kış.

جناب حَقِّکِ اِکْ چوق سودیکِ ایش آرده
اولسه سورکلی و دوا یی مله اولان ایشدر

OSMANLI TÜRKÇESİ

ح

ص

ظ

ع

II. BÖLÜM
OSMANLI TÜRKÇESİ

Osmanlı Türkçesi kendi arasında kronolojik olarak üç sınıfa ayrılmıştır. Bu dönemlerde gerek konuşma ve gerekse yazı dili açısından değişiklikler olmuştur. Birinci dönem Eski Osmanlıca dediğimiz 11. – 15. yy. Türkçesidir. İkinci dönem Klasik Osmanlıca 16. – 19. y.y. arasında görülür. Son olarak Yeni Osmanlıca dönemi ise 20. y.y. Osmanlıcasıdır. Bu kadar uzun bir geçmişe sahip Osmanlı yazı dili elbette bir takım değişimlere ve kalıcı kalıplara sahip olmuştur.

Kıtabımızın bu bölümünde Osmanlı Türkçesinin son dönemdeki gramer yapısını inceleyeceğiz. Ayrıca Rik'a dediğimiz el yazısını öğrenerek, elimizdeki matbu metinlerle kendimizi sınırlamayacağız.

کا کب کج کہ کر کس کہہ کن کھن کھل کھک کف کو
کل کل کل قل کم کہ کن کو کہ کہ کہ
کہ کی کمی کے

۱۵۸

ما ب مج مد مر من مہ صہ صو صہ صی صک
مک مل مم من مو مه مھ می .

Rik'a Yazısının Özellikleri:

Tevkî'nin kurallarına bağlı olup onun nesih gibi küçük yazılan, sözlükte “küçük sayfa ve mektu” anlamına gelen rik’a, vakıf işlerinden başka Kur’an-ı Kerim’in sonunda dua sayfasında; yani hattatın kendi adını andığı ve eseri yazdığı yeri, tarihi ve Allah’a duasını bildiren bir veya iki sayfalık yerinde çoklukla kullanılmıştır

Osmanlı Türkleri'nin icadı olan rik'a divanî hattındaki dikey harflerin boylarının biraz küçültülmesi, sadeleşmesi, kavis ve meyillerinin azalmasıyla meydana gelmiştir. Kalem tabiatına uygun, süratli ve kolay yazma ihtiyacını karşıladığı için harf yapıları basitleşmiş; fe, kaf, mim, vav gibi harflerin başları ufalmış, dişleri yok olmuştur. Sola doğru dik ve köşeli çizgiler, kelimelerin satırlara meylederek yaptıkları akıcılık, bu yazı çeşidinin karakteristik özelliklerindendir.

Rik'a yazısının yazımda sağladığı bütün bu kolaylıklar yani; yazı türü olarak daha düz ve daha keskin olması ve ayrıca noktaların birleşik yazılması yazan kişiye büyük kolaylık sağlamıştır.

Sarayda doğan bu hat en çok günlük yazışmalarda ve mektuplarda kullanılmıştır. En eski örneklerine 18. asrın ilk yarısında rastlanan rik'a 19. asırda Bâbiâli'de gelişmiş ve asıl hüviyetini orda bulmuştur.

Bâbîâlî'de Mümtaz Efendi (ö. 1871) tarafından yazılan Mümtaz Efendi rik'ası ve Mehmet İzzet Efendi (ö 1903) tarafından geliştirilen ve sıkı kaidelere bağlı kalan bir çeşit rik'a (Ki daha sonra Arap âleminde celi şekliyle revaç bulmuştur) en tanınmışlarındandır.

خورف خط الرقعه

ا	ب	پ	ت	ث
ا	ب	پ	ت	ث
ج	چ	ح	خ	د
ج	چ	ح	خ	د
ذ	ر	ز	ژ	س
ذ	ر	ز	ژ	س
ش	ص	ض	ط	طا
م	ص	ض	ط	طا
ظ	ع	غ	ف	ق
ظ	ع	غ	ف	ق
ك	كا	گی	ك	ل
ك	كا	گی	ك	ل
لا	م	ن	ه	ی
لا	م	ن	ه	ی
ا	٢	٢	٤	٥
٦	٧	٨	٩	١٠

On Üçüncü Ders

Çoğul Ekleri

کلمه لر	سوزلر	دره لر	ساعتلر	پره لر
Kelimeler	Sözler	Dereler	Saatler	Pireler
کتابلر	قویونلر	صوفره لر	قایولر	آوجیلر
Kitaplar	Koyunlar	Sofralar	Kapılar	Avcılar
شونلر	دده لره	کیچم لر	چوجوقلره	شیمیدیلره
Şunları	Dedelere	Geceleri	Çocuklara	Şimdilerde

On Dördüncü Ders

İsmin Halleri

کتاب	کتابی	کتابه	کتابده	کتابدم
Kitap	Kitabı	Kitaba	Kitapta	Kitaptan
دره	دره یی	دره یم	دره ده	دره دم
Dere	Dereyi	Dereye	Derede	Dereden
سوقاقه	سوقاگی	سوقاغه	سوقاقده	سوقاقدم
Sokak	Sokağı	Sokağa	Sokakta	Sokaktan
قایا	قایایی	قایایم	قایاده	قایادم
Kaya	Kayayı	Kayaya	Kayada	Kayadan

• Okutucu (He) • harfinden sonra gelen ekler birleşik olarak yazılmazlar.

بوده گجریا هو

On Beşinci Ders

İsim Tamlamaları ve Mülkiyet Ekleri

اونك قالى	سرك قالك	بنم قالم
Onun Kalemi	Senin Kalemim	Benim Kalemim
اونلرك قالى	سرك قالمكز	بزم قالمز
Onların Kalemi	Sizin Kalemimiz	Bizim Kalemimiz
دده نك	محمدك	على نك
Dedenin	Muhammed'in	Ali'nin
آرقداشك	چانتكم نك	ننم نك
Arkadaşın	Çantanın	Ninenin
اوقولكي	يوليكى	طوزك
Okulunu	Yolunu	Tuzun

On Altıncı Ders

Sıfat Kelimeleri

شونر	بونر	او	شو	بو
Şunlar	Bunlar	O	Şu	Bu
قاجنى	قاج	كىمى	هر	اونر
Kaçıncı	Kaç	Kimi	Her	Onlar
بعصه	هانگى	ناصل	بر قاج	هچ
Ba'zı	Hangi	Nasıl	Birkaç	Hiç

هچ اولور مى كه

On Yedinci Ders

Zamir Kelimeler ve (Ne) ile Başlayan Zarflar

سز	بز	ط	سن	بن
Siz	Biz	Sana	Sen	Ben
نم	خانگی	هانگیسی	کیم	اونلر
Ne	Hangi	Hangisi	Kim	Onlar
نم در	نم دم	نم ایم	نیچوم	نم یی
Nedir	Neden	Neyse	Niçin	Neyi
نهایت	نم جی	نم گم	نقدر	نم درلو
Nihayet	Neci	Neyine	Ne Kadar	Ne Türlü

On Sekizinci Ders

Ki Bağlacı ve Ki Eki

• Ki bağlacı okutucu (he) ile gösterilirken aitlik eki olan ki eki (ye) okutucuyla gösterilir.

انام کم	چونکم	یوق کم	تا کم	ده دی کم
İnsan ki	Çünkü	Yok ki	Ta ki	Dedi ki
صوص کم	دیکم	احتمال کم	مادام کم	بلکم
Sus ki	De ki	İhtimal ki	Madem ki	Belki
دونکی	آرقم ده کی	اونلکی	سنلکی	بنمکی
Dünkü	Arkadaki	Onunki	Seninki	Benimki

On Dokuzuncu Ders

Fiil Çekimleri

کلمه	کلمه	کلمه	کلمه	کلمه	کلمه
Gelir	Gelecek	Geliyor	Gelmiş	Geldi	Gelmek
قالی	قاله جو	قالیور	قالمه	قالدی	کالمه
Kalır	Kalacak	Kalıyor	Kalmış	Kaldı	Kalmak
آرار	آرایه جو	آریور	آرامه	آرادی	آرامه
Arar	Arayacak	Arıyor	Aramış	Aradı	Aramak
ویرم	ویرم به جک	ویرمیور	ویرم مه	ویرم دی	ویرم مک
Vermez	Vermeyecek	Vermiyor	Vermemiş	Vermedi	Vermemek
باشلام ز	باشلام به جو	باشلامیور	باشلام مه	باشلام دی	باشلام مک
Başlamaz	Başlamayacak	Başlamıyor	Başlamamış	Başlamadı	Başlamamak

• Olumsuz emir kipleri şöyledir.

کورم	چیزم	کیرم	سیلم	ویرم
Görme	Çizme	Girme	Silme	Verme
قاچما	صورما	یازما	آرام	باقما
Kaçma	Sorma	Yazma	Arama	Bakma

• Bağ - Fiiller şöyledir.

کلهیگینه	کلهیکن	کلهیرم	کلمه رک	کلهیب
Geldiğinde	Gelirken	Gelirse	Gelerek	Gelip
کوردوگینه	کورورکن	کورورم	کورره رک	کورروب
Gördüğünde	Görürken	Görürse	Görerek	Görüp
قالدیغینه	قالیکن	قالیرم	قاله ره	قالیب
Kaldığında	Kalırken	Kalırsa	Kalarak	Kalıp

• İstek kipleri şöyledir.

کالین	قاله	آلین	آله	کورسون	کورسه
Kalsın	Kalsa	Alsın	Alsa	Görsün	Görse
سورما یه له	کورمه یه له	کوره له	کورم سن	سورسون	سورسه
Sormayasın	Görmeyesin	Göresin	Görmesen	Sorsun	Sorsa

Yirminci Ders

Mi Soru Ekşinin Yazımı

بن می	سوه جکلمی	مافر می	قاله می	کلدی می
Ben mi	Sevecekler mi	Misafir mi	Kalmış mı	Geldi mi
کلیر مین	یوقی	دگلمی	شمدی می	بویل می
Gelir misin	Yok mu	Değil mi	Şimdi mi	Böyle mi

Yirmi Birinci Ders

De eki ve De Bağlacı

بندہ بر آت وار	یوزده طوقوز	کونده ایککی کره یر
Bende bir at var	Yüzde dokuz	Günde iki kere yer
کید ده کور	بر کره ده سز کیدک	برده او یلم دیم
Git de gör	Bir kere de siz gidin	Bir de öyle demişim

فانعه یه فانعه اولانی ایستد مه

Yirmi İkinci Ders

سۈتچى	کتابچى	چيچى کچى	آوى	طوزچى
Sütçü	Kitabcı	Çiçekçi	Avcı	Tuzcu
بیگلیر	قالر	سوهر	شکر سز	طوز سز
Bilgisiz	Kalemsiz	Suçsuz	Şekersiz	Tuzsuz
اوغلانچو	اوقاجو	مینیک	کوچوچک	برجک
Oğlancık	Ufacık	Minicik	Küçükük	Biricik
بنج	قصه ج	ياشچ	قاباج	تورکچ
Bence	Kısaca	Yaşça	Kabaca	Türkçe

Yirmi Üçüncü Ders

Bazı Kelimelerin Yazılışı

ادم	قلع	پادشاه	درزى	باغچ
Ada	Kale	Padişah	Terzi	Bahçe
گيچ	ايل	ايتک	يگرمى	ويرمک
Gece	El	Etmek	Yirmi	Vermek
اچو	آنا	ايرمک	اتمک	ديمک
İçin	Ona	Ermek	Etmek	Demek

بر بر بر بر بر بر بره بره بره بره بره
بر بر دکانی آهالم ديمه.

Yirmi Dördüncü Ders

Sayılar

۵	۵	۴	۴	۲	۳	۲	۲	۱	۱
بم	دورت	اوج	ایکی	بر					
۰	۰	۹	۹	۸	۸	۷	۷	۶	۶
صفر	طقوز	سکز	یدی	آلتی					
۵۰	۵۰	۴۰	۴۰	۲۰	۳۰	۲۰	۲۰	۱۰	۱۰
اللی	قیرق	اوتوز	یگرمی	اون					
۱۰۰	۱۰۰	۹۰	۹۰	۸۰	۸۰	۷۰	۷۰	۶۰	۶۰
یوز	طوقاق	سکاه	یتیم	آلتیم					
میلیار		میلیون		بیك					
اوننجی		اونجی		برنجی					
اونر		اوهر		برر					

Yirmi Beşinci Ders

Günler- Aylar - Mevsimler

صالی	پازار ایرتی	بر هفتم یدی گوند		
پازار	جمع ایرتی	جمع	پرشنب	چارشنب

بریل اوہ ایکی آیدر	اوجاق	شباط
مارت	نیاہ	مایس
آغستوس	ایلول	اکیم
موسمار	ایلاک بھار	یاز
	صوٹ بھار	قیہ

عثمانیہ نك اصلاحي

ادیار بیتندہ ارالو ارالو عثمانلی کتابتندہ بحث اولنوبده هر حالده سادہ لگی کلفتہ ترجیح ایدہ بریسی <جانم یازیلر بو قادر مغلو یازیلر جغتہ براز آھیو یازلم ده هر اوقویام اکلایم بیلم یعنی یازیلام شیله او قدر عربی و فارسی لغتہ قاتلم ده هر کک اکلایم بیلم جلی کبی شویلر قباجم بر عثمانلیجم یازلم> دیدیگی زمانہ بو ذاتہ ایدیلمه مقابلہ <قباجم یازلمه نصل ممکن اولور؟ عربی و فارسی نصل ترک ایدیور؟ عثمانلی لاندہ عربی ایلم فارسی بی هیقارر ایم ک لانی تماماً ترک ایتیم اولورز> سوزلرندہ عبارت اولدیغی کورلمکده در.

METİN ÇALIŞMALARI

Birinci Metin

اِسْتِقْلَال مَارَشِي

قهرمانه اوردومزه

قورقما! سونمز بوشفقارده يوزنه آل صانچاق ،
سونمده يورديمك اوستنده توتنه ال صولك اوجاق .
اوبنم ملتكم ييلد يزيدر پارلا ياجو ،
اوبنمدر ، اوبنم ملتكمدر آنجي !

جاتما ، قربانه اولاييم چهره كي اي نازلي هلال ؛
قهرمانه عرقم بر كول ... نه بوشدت ، بوجلال !
سقا اولماز دو كولنه قانلر يمز صوكره هلال .
مقيدرمه طابانه ملتكم استقلال .

به ازلدنم بريدر حرياشارم حرياشارم ؛
هانكي ميلاغيه بطا زنجير اورا جقمسه ؟ شاشارم !
كوكره سه سيل كبي يم ، بنديمي ميگنر آشارم .
ييرتارم طغلي ، آنلينده صيغمام ، طشارم .

غربك آفاقني صارمسه جليك زرهلي ديوار ،
بنم ايمانه طولي كوكرم كبي سرمدم وار .
اولوسونه ، قورقما ! فاصل بويده ايماني بوغار ،
مدنيت ديد يگك نك ديشي قالمسه جانانوار ؟

آرقداسه! یوردیمه آلقاقلری اوغرا تها صاقیه .
 سیرایت کوکده کی، طور سونه بو میا سزجه آقیه .
 طوغا مقدر سقا وعد ایستدیگی کوندر حقله ...
 کیم بیایر، بلکه یاریه، بلکه یارینده ره یاقیه .

باصدیقک یرلری طور اوق! دیریرک کیم، طانی :
 دوشونه آلتنده کی بیطربه کفنر یاتانی .
 سه شهید اوغلیک، اینجیمه، یازیقدر، آتانی :
 ویرم، دنیا لری آلک ره، بوجنت وطنی .

کیم بوجنت وطنک اوغرینه اولماز که فدا ؟
 شهیداقیقیراجوق طور اغنی صیفک شهید !
 جان، جانانی، بتونه واریمی آلیهده فدا ،
 ایتمه سیه تک وطنده بنی دنیا ره جدا .

روحک سنده، آلهی، سورد آنجوق املی :
 دگه سیه معبدیمک کوکنه نا محرم آلی .
 بو ازانلر که شهادت لری دینک تملی ..
 ابدی یوردیمک اوستنده بنم ایظه ملی .

اوزمانه وجد ايله بيك سجده ايدروا سه ط شتم ،
هر جريحه مدنه ، آلهي ، بوسانوب قاناي ياشتم ،
فيشقيرو روح مجرد كبي يردنه نفتم ؛
اوزمانه يوكلدرك عرشه دگر بلكه ياشتم .

طالغلايه سه ره شفقا كبي اي ساني هلال !
اولسوه آرتق دو كوله قانلريمك لهي هلال .
ابد ياشقا يوق ، عرقمه يوق اضمحلال :
مقيدر ، عرياسامه ، بايراغملق عريت ؛
مقيدر ، عقه ط پانه ، ملتكم استقلال !

محمد عاكف

İkinci Metin

Hızlı Okumaya Alışma Faslı
(Tekrarlama ile elde edilir) (1)

آری آری آری آری آری
 آری آری آری آری آری
 آری بھورادہ . آری آدادہ . قاز دہرہ دہ . بابا بازی بازار .
 بابا دہدی . آدادہ آری آری . دہرہ دہ آری آری .
 بابا دہدی . بابا بازی .
 دہرہ قازہ باز دہدی . قاز باز مادی . بابا آرمود
 آری . فوزو آرامادی . دورما ، بازی باز .
 داماردہ قازہ آقار . نوری اویوہ اوینادی .
 بابا بازی بازی . دہرہ اورماندہ اودون آری .
 آبی قازی آری . فوزو قورقادی ، اورماندہ دورمادی .
 دہرہ قیزی ، بابی قیزی . بابا باو ! آری بھورادہ .
 اوزوم بھورادہ . آرمود ، نار اورادہ . دہرہ م بھورادہ
 باو دہدی . بابام بازی بازار . آدام آریابی قیزی .
 دہرہ دہ آدادہ قازدہ بوزدہ اورماندہ
 آنامی بابامی فوزومی دہرہ می آرام .
 بابام مارول آری . نوری یہ دہرہ : آریابی آل .
 بویول آدامی بھورار . فوزو مارول آری .

den naklen 'اٲلك فرائٲ درسارى مؤلفى مصطفى حامد (1)

آلتی اوچ اون رَقَمَلَر یدی دورت
دوقوز بر بَش ایکی سَکِیز

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰

آل باو آرا بول دورما قیرما قیزما یاز اوینا
قوزولر آبی لردنه قورقار. قازلر دهرده یوزوبورلر.
دابی آرابایی آلدی. نوری دهرده بورودی.
دهده اورمانده قورو دال آرادى، بولدی.

آنهم قورو دال لری باقمی.
اوزوم اوزوم باقا باقا قاراریر.

دهده نوری به دهدی: سادی قوسدی، دوستی؛
باشی، دبشی قانادی. سوقیزه باو، بره دوستی.
قوسه! قوسه! قیزی قالدیر. بهده قوسارم.
ووردی. به او ایله بر قارتال ووردم.

بن سن بن سن
سامی، به سنده بویوکم. بزکدی به سوت ویردک.
بنم ایکی قوزوم وار. قارا قوزومی به وهرم. قویونلر،

اینکظر سور واید کویه دونویورلر . بابام بزه ده دی :
 شیمی سوراق یاساق !
 شو بارماز کدی سزه باقیسور . اکریم ایت ایله املک یه دی .
 بو کوبده ده وه واری ؟ ده وه یوق ، املک وار .
 فوزولر ، قوبونلر ، اینکظر ، اوکوزلر کویه دونویورلر .
 کویلو تورکو سویله یور . قیزلر اوینایورلر .
 نارلده باشاق وار . سوراقده آلدی یورویور .
 شودولایده ائی بال وار . بو درس قولای در .
 بو شکرچی او جهوز شکر ویریر . بورو دوستی ،
 هام قیریلدی . آراباچی آتلینه اوت آرادی ،
 ده ده بزه بر بیلکه جه سویله دی :
 یوزی ده ریدنه ، قولقلری ده میردنه ؟
 بن شادی به بر بورو ، نوری به بردودوک آلدیم . دایی
 بزه بورهک آلدی . بوقازمی ، شو اوردهک می بویوک ؟
 قیز یازی یازدی . قازلر ده ره ده یوزویورلر .
 فوزولر بولده یورویورلر . قیزلر اوینو اوینایورلر
 قازلر ، اوردهک لر قیرده اوینورلر . ترزی قیز
 آنه مه یاردیم ایدر . نازه بورهک یه دم .
 آنه ، بوقیزه باق ! بوروی قیردی .

اوزوم آلدیم . نوری بر بویوک آرابایه بیندی . دایی یالیه قوم
 آلدی . شادی بولده بردودوک بولدی .
 بوآداده آیی بوی . اور مانده اودونه بارارلر .
 فوزو قارنالده قورقار . اوردک دهرده بوزهر .
 رزی قیزی ایسه ایملر ، آنمه باردیم ایدهر .
 کدی کلمه بک اید اوینایور . کومور بانار ، کول اولور .
 کومور نه میزدر . کدی او بودی .
 قوشلر بوآداده او بولرلر . بن قوشه بووالرینی بوزمام .
 شو باورو فوزویه باق ، نه شکرلی ! اوردک لرده رده
 باواشه باواشه بوزو بولرلر .
 شو آدم اور مانده او بولمادی .
 بالیقار صوده یاشارلر . دهره قباردی ، تارلارلی صوباصدی .
 بن اونه قادار صایارم : بر ، ایکی
 قارغا غاغاسی اید داری بی یردی .
 چو بوقلر قیسه قیزای اید قبارلر . فوزولر چاییرده اوتلار
 چوبانه قوال چالار . تنبل آج قالیر ، چالبشانه فازانیر .
 آنم چاماشیرلری صاندیقده صافلار .
 آوجی آوآرادی . قوشلر اوچدی . طاووق بومور طهردی .
 سرجهده قورقانه داری اکنز .

اُلمای بدم ، خورمای فاردہ شمه صافردم . ناریلردہ بوغداي ،
 آریا باتاقلری صاراردی . اورا قیلر باتاقلری بیجیلر ،
 خارمانه قورولدی .
 خانم قیلر خامارات اولور . قاردہ شیم ناریخ کتایخی اوقوبور .
 کوفه چی بون طاسیر . لاف لافی آچار . اومزده صوفه خاره واردی .
 موطیاقده خیرسزلو ایدرلردی .
 تکیه کدی برر برر فاره لری یاقالادی . آفرینه تکیه !
 کلدم . کبندم . کوردم . کولدم . کونوردم .
 دامن دامن کول اولور .

شو اوزوم صالقمی نه کوزهل؟

کوچون کدی کولکه سی اید
 اوینابور .

بوکونه بابرام ، طویلر آتیلیور . کون یوزی ماوی در .

اُل اُل ویره لم . اوقوبه لم ، یازه لم .

Üçüncü Metin

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

ای قرداش.. بنده بر قاج نصیحت ایستد. سه بر عذر اولیغاف مجوه عذرک تمسیداید سکر
خطا یه بطلاید: بر قاج حقیقی نفسله برابر دیتد.. چونکه بیه نفسی لکیده زیاده نصیحته محتاج
کویورم. وقتید سکر آیدنه استفاده ایندیگم (سکر سوزی) بر آزار ونجه نفسله دیمدم.
شیدی قیصه جه وعولم لایند نفسله دیرجگم کیم ایندسه برابر دیتد سه.

برنجی سوز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ

بسم الله هر خیرک بنیدر. بزدغی باشد اولغا باشد رز. بیل ای نفسم شو مبارک کلمه، اسلام
نسانی اولیغی کبی.. بتوه موجودانک لاسه مالید ور دز بانیدر. بسم الله نه بون توکنز بر قوت..
نه مجوه ستر بر برکت اولیغی آخو مو ایستدنه شو تمشی خطایه جگ باقه دیتد.. شویلدک:
به وی عرب جو لرنده سیاحت ایدنه دو کر کدر که: بر قبیله ریشک اسمنی آسیده. وحمایه سنه کیر سیه.
تاشقیدلک سرنده قوتولوب حاجاتی تدارک ایدر بیاسیه. یوقه تلک بشید مدز دوشماه واحیاجاتنه
قارشور سانه اولاجقد. ایلشته بوید بر سیاحت امجوه ایکی دم صحرا یه جوقوب کیدیورلر. اولدرده
برسی متواضع ایری، دیکری مغرور.. متواضعی بر ریشک اسمنی آلدی، مغرور آلدی.. آلائی هر
یرده سادمتد کزدی. بر قاطع الطریقه است کل: دیر به فدا نه ریشک اسمد کزرم. شقی
رفع اولور. ایلیشه مز. بر چاریره کیر: اونام ایل حرمت کورور.. اونکی مغرور بتوه سیاحتنده
اویلد بدلهر جگر که: تعریف ایدیلر. داثما تیرر، داثما ریلجیلک ایدری. هم زلیل هم زلیل اولدی.

ایلشته ای مغرور نفسم: سه اوسیا مملک. شونیا یسه بر جو لدر. عجزک وفقرک حدزدر...

روشنك حاجانك نھايتزدر. مارام اويلدر. شو صوانك مالك ابيسي و ملكم از لينك اسني آل..
تابو طانك ريخيلگنده. و لهمار نانك قاشوسنه بتره مردنه قورتولاسان..

اون بو كلمه اويله مبارك بردفينه درك: سنك نھايتز عجزان و فقران. سني نھايتز قدره رحمة
ربط ايوب قدر حيمك دكهنده.. عجزى فقرى ان مقبول بر شفاعتى بابا... اون بو كلمه ايله:
حرکت ايدنه اوآدم بلكرک: عسکره قيدولور. دولت نامه حرکت ايدر.. هيچ بريكمه نه پروسى
قالماز. قانون نامه دولت نامه دير. لهريسي بابا.. لهريشه قاشو طيانيير. باشده ديمشك.
بتو نه موجودات لسان ايل بيشم الله دير. اويلدى؟

اون.. ناصلكه كورسك.. برتك دم كدى. بتو نه شراها ليني جبراً بريره سوفييتى... و جبراً
ايندره هاليندردى. يقيناً بيليرسك. اوآدم.. كندى نامله كندى قوتيله حرکت ايتيور.. بلكه او
برعسكردر. دولت نامه حرکت ايدر.. بر بادشاه قوتنه استناد ايدر.. اويلده لهريسي جناب صفك
نامه حرکت ايرك: ذره جملر كى تخوملر، چكدر كلر.. باشلنده قوجه غاجلى طاشيور لر طاغ كى
يوكدى قالدرييور لر. ديمك لهريز آغاج بيشم الله دير. خزينه رحمت سيوه لر ندره اللرى طولدر ييور.
بزله طبله جيلو ايسور.. لهري بوستان بيشم الله دير. مطبخه قدرته بر قازانه اولور كه چشيبشيد
ياك جوقه مختلف لذت طعاملر ايجنده برابر بشير يلييور.. لهري اينك، دوه، قيون، كچى كى مبارك
حيوانلر بيشم الله دير لر رحمت فيضنده برسوت بيشمى اولور لر بزله زانو نامه ان لطف
ان نظيف آب حيات كى برغدي تقديم ايسور لر. لهري نبات و آغاج و اوندك ايلك كى يوشق كوك و
طمارى بيشم الله دير لر. سرت اولاسه و طوبراغى ده درك بچر لر. الله نامه، رحمن نامه دير لر
لهري او طامسوز اولور. اون هوا ده دالدر انتتارى و سيوه ديمسى كى.. اوسرت طاسه و طوبراقده
كوكلر كمال سهولته انتتاريمسى.. ويرا آتنده يمسه ديمسى.. لهم سدت حرارت قاشو ايلر جه
نازك، يشيل بارقدر ياسه قالمى طبعيونك آغزنده شدك طوفان اويسور. كور اولاسى كوزينده يامغنى
صوقيور.. و ديسور كه: ان كوونديقلر صلابت و حرارت ديمسى.. امر تخنده حرکت ايسور لر كه: او
ايلك كى يوشاقه طمار لر بر عصاى موسى كى [فاضرب بعصا الحجر] امرينده استال ايدرك..

طاشرى شو يورور. او سغاره گندي كي اينجه نازينه بار اقدر بر اعضاي ابراهيم كي.. آتسه صاحابه
حراره قارنو [يانار كوئي بردا و سلاماً] آيتنى او قويرور.. ما رام لهرنى معنا بسم الله دير.
 الله نامنه اللهك نعمتيني كيتروب بزره و يورور. بز رضى بسم الله ديملى ييز.. الله نامنه
 و يرملى ييز. الله نامنه آلمى ييز. او يله ايه الله نامنه و يرمين غافل انا ندره آلاملى ييز..
 سؤال؟ طابله جي هكمنده اولان انا ندره بر فيثات و يورور. عجباً اصل سال صبحى اولاه الله.. نه
 فيثات ايسه يور؟ [الجواب] اوت.. او منعم حقيقى نك بزره او قيمتدار مالده بدل ايسرگى
فيثات ايسه.. اوج سندر.. برى ذكر، برى شكر، برى فكر در.. باشده بسم الله ذكر در.. آخيره
الحمد لله شكر در.. اورته ده بو قيمتدار خارق صنعت اولاه نعمتدر.. احد صمدك معجزه قدرى
و هديه رضى اولدغى روشونمك و درك ايتمك فكر در.. بر بارش هك قيمتدار بر هديه سنى سطا
 كيتيره بر مسكه رملك يا غنى او يوب هديه صالحينى طانيموس: نه درجه بلاهت ايسه.. او يله ده
 ظهري منعملى مدح و محبت ايدوب منعم حقيقى ني اونوموس: اونده بيك درجه رها بلاهتدر
اى نفس بو يله ابله اولامو ايسررك.. الله نامنه وير.. الله نامنه آل... الله نامنه باشدا
 الله نامنه ايسله والسلام

Dördüncü Metin

بادشاہم

اذن هما يوم المولد

عضو بنیہ بمقام ارادولہ شکر شوکتا کرمانا و مہانتا و فدرتا و ولایت اقم

ارباب استخفاف و سید ابراہیم خیفہ عرضحال صونوب اسنا بنولد واقع فو کی حبیب جلی جامع شریفیہ

خطابی محمول اولفله محمولن کنزویه صرفه بورلق یانیرم اسنر عینای غنابت انجمله بالری

ازن هما بونم اولمشدر دیو خط هما بون شوکتمفرونلریله نریب ب یو دلق با بنده امروفرولک

شوکتلو کرامتلو مہابتلو قدرتلو وطنغنم اقم یادشاہکدر

Beşinci Metin

عَلَّمَ

امینت عمومیہ مدیریتی

عمومی

خصوصی ۱۹

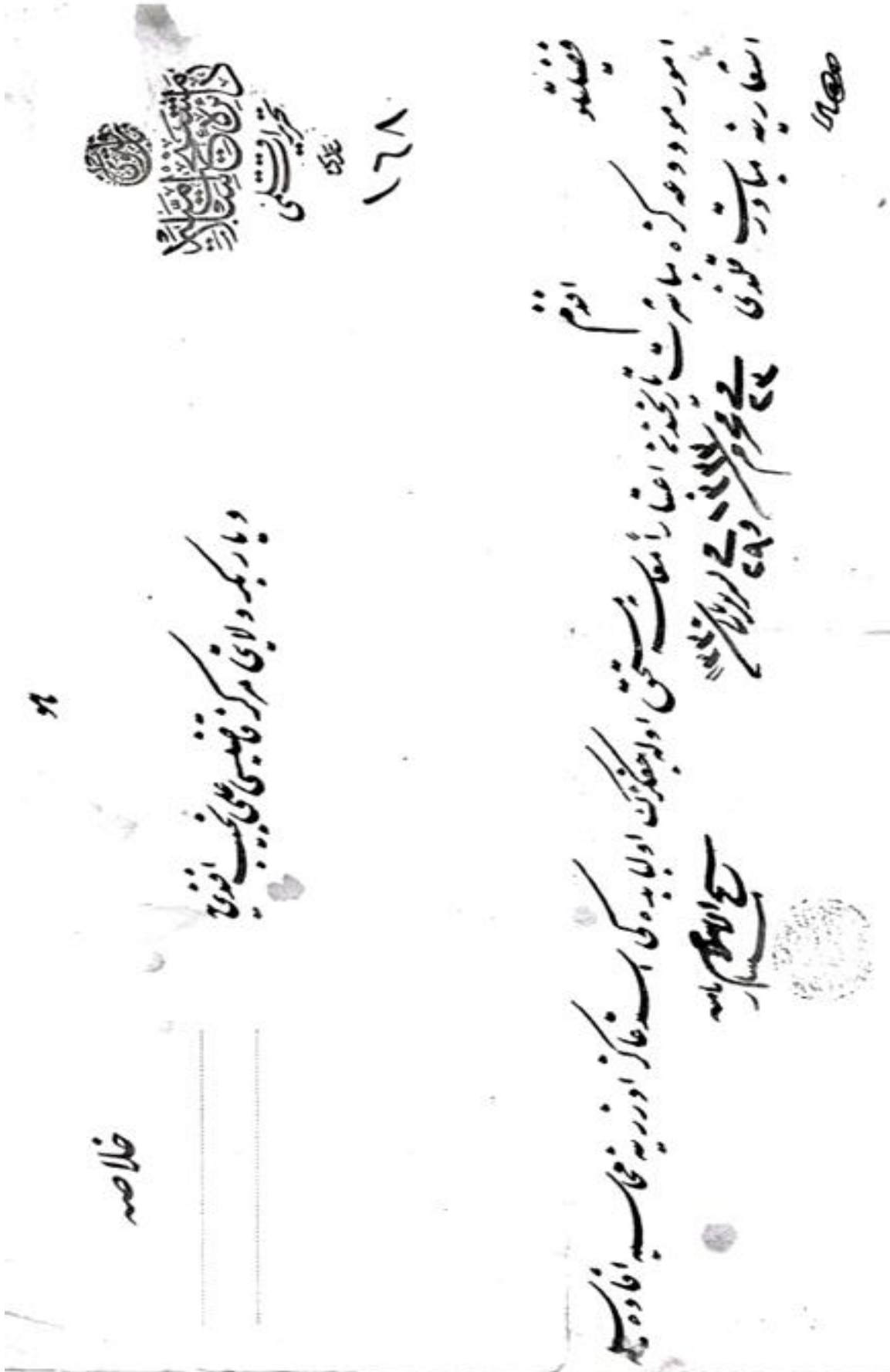
طلب

[illegible]

2.2.

Altıncı Metin

Yedinci Metin

اکر واقع اولوب مذکور اسکی فوجیه وارد اولسردی کرا وکن حطالیا
 ادا سنک قبله دن یا نیدن کرب چقار کرمذ کور پرا فرا طله دریکلد
 اندن صکره مذکور اسکی فوجیه نیک لیمائی خدای بی بدل لیمائدر غایت
 اولوبار چال کور چقار یوز پاره کیمیه محمل لیمائدر ایری کمیلر تا
 قلعه اوکونه وارد ککناره ارقی اولوب یا تور کرمذ کور قلعه نیک
 کون دوعسی طرفینه کادرغه دولشوب اول قلعه دینک یا تور کوریرا
 مذکور قلعه نیک اوج طرفه در یادرو و بر طرفه قریه در وبعده مذکور
 لیمائیک ایکی بوجاغنه تکر الخجاسی در کرا وک بوجاق صغدر ککناره
 قایق وارماز مذکور تکر الخجاسی کون باطی لود و سطر قیه دولشد
 دوه بوینی دیر کربز نورون ورا اول بور نیک قبله طرفینه بر بوجاق
 وار مذکور بوجاقده پور یاز لو کونلرده یا تور کرمذ کور بوجاغنه تکرار
 قبله طرفینه کلک لیمائی دیر کرخدای بر لیمان وارد مذکور لیمائیک
 اچینه قبله طرفی صغدر اکا وارن کمیلر یاز طرفینه یا تور وبعده مذکور
 لیمائیک تکرار قبله طرفینه بر میل مقدار دگر دوه و نریک قیاری دیر کرا
 یلدره قبله یا تور بوجاق عظیم طاشلر وارد اول طاشلر بعضی صویون

Sekizinci Metin

واز بزر خماندند و بزرسی شیطانیند رخنای سلطانان آدی
 عقلند نایب ایماندر صوبایش می کنند و هم یورگوت
 صاغ قلاعند پدی قلعه واز دهر بزر قلعه حق تعالی نک
 بزر داری مؤکلند واولد دزدانک آدی معلوم دزدانکی
 دزداری عیلمند الیخی دزداری صید دزدانچیی دزدانک آدی
 ادب حیا دزدانچیی دزدانک آدی صید دزدانچیی دزدانک
 آدی پرهیز دزدانچیی قوز قود دزدانچیی اورد دزدانک
 یوز بیک جسدی واز یکنی خدمتکار واز بولاقاموبی ایمان
 بکجیلیدند بواشلری تمام قیلدق حق تعالی دن دیلدک معرفت
 یاری قیلدی و هم بوشننه یکنی بوشننه تا کلدی اول
 نامت الهامند الیکنی فهمند اوچنچی عشقند دزدانچیی شوقند
 بوشنچی حجب اولمقدن پس بونلر جان توندی جان درلدی عقل
 معرفت اولدی کله نی وازی زیراکیم جمله نسنه کز جانله دلدی
 جان معرفتله دریدر امدی معرفت لرجان ار نلر جانند
 و معرفت سوز جان حیوانلر جانند پس عزیز جانلر دزد
 جان قاج دزدودر و هم جان درلوی دزدین پس جان اولدی
 اونی نته اوله خوش صوز دکت یا جان غایف آنلر کیم اوج

METİN ÇEVİRİLERİ

BİRİNCİ METİN

İSTİKLAL MARŞI

Kahraman ordumuza

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal,
Hakkıdır, Hak'ka tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım;
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar.
'Medeniyet! ' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın!
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vaadettiği günler Hak'kın;
Kimbilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak' diyerek geçme, tanı!
Düşün, altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilahi şudur ancak emeli;
Değmesin mabedimin göğsüne na-mahrem eli!
Bu ezanlar ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder varsa taşım;
Her cerihamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerret gibi yerden naşım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım!

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal!
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hak'ka tapan milletimin istiklal!

Mehmet Âkif Ersoy

İKİNCİ METİN

HIZLI OKUMA FASLI

Arı ara ar ara ara Arı ara. Araba ara. Baba araba ara. Arı burada. Araba adada. Kaz derede. Baba yazı yazar. Baba dedi. Adada araba ara. Derede arı ara. Baba dedi. Baba yazdı. Dede kaza yaz dedi. Kaz yazmadı. Baba armud aradı. Kuzu aramadı. Durma, yazı yaz. Damardan kan akar. Nuri oyun oynadı. Baba yazı yazdı. Dede ormanda odun aradı. Ayı kazı aradı. Kuzu korktu, ormanda durmadı. Dede kızdı, yayı kırdı. Baba bak! Ay burada. Üzüm burada, armut, nar orada. Dedem bu kaza bak dedi. Babam yazı yazar. Adam arabayı kırdı. Dereden adadan kardan buzdan ormandan. Anamı babamı kuzumu dedemi ararım. Babam marul aradı. Nuriye dedim: Arabayı al. Bu yol adamı yorar. Kuzu marul arar.

Elmayı yedim, hurmayı kardeşime sakladım. Tarlalarda buğday, arpa başakları sarardı. Orakçılar başakları biçtiler, harman kuruldu. Hanım kızlar hamarat olur. Kardeşim tarih kitabını okuyor. Küfeci yük taşır. Laf lafı açar. Evimizde fare vardı. Mutfakta hırsızlık ederlerdi. Tekir kedi birer birer fareleri yakaladı. Aferin Tekire! Geldim. Gittim. Gördüm. Güldüm. Götürdüm. Damla damla göl olur . Şu üzüm salkımı ne güzel? Küçük kedi gölgesi ile oynuyor. Bugün bayram, toplar atılıyor. Gökyüzü mavidir. El ele verelim. Okuyalım yazalım.

Üzüm aldım. Nuri bir büyük arabaya bindi. Dayı yalıya kum aldı. Şadi yolda bir düdük buldu. Bu adada ayı yok. Ormanda odun yarırlar. Kuzu kartaldan korkar. Ördek derede yüzer. Terzi kızı iş işler, anneme yardım eder. Kedi kelebek ile oynuyor. Kömür yanar, kül olur. Kömür temizdir. Kedi uyudu. Kuşlar yuvada uyurlar. Ben kuş yuvalarını bozmam. Şu yavru kuzuya bak, ne şekerli! Ördekler derede yavaş yavaş yüzüyorlar. Şu adam ormanda av bulamadı. Balıklar suda yaşarlar. Dere kabardı, tarlaları su bastı. Ben ona kadar sayarım: Bir, iki. Karga gagası ile darıyı yedi. Çocuklar kışın kızak ile kayarlar. Kuzular çayırdı otlar. Çoban kaval çalar. Tenbel aç kalır, çalışan kazanır. Annem çamaşırları sandıkta saklar. Avcı av aradı. Kuşlar uçtu. Tavuk yumurtladı. Serçeden korkan darı ekmez.

Altı üç on rakamlar yedi dört dokuz bir beş iki sekiz al bak ara bul durma kırma kızma yaz oyna. Kuzular aylardan korkar. Kazlar derede yüzüyorlar. Dayı arabayı aldı. Nuri derede yürüdü. Dede ormanda kuru dal aradı, buldu. Annem kuru dalları yaktı. Üzüm üzüme baka baka kararır. Dede Nuriye dedi: Şadi koştu, düştü; Başı dişi kanadı. Şu kıza bak, yere düştü. Koş! koş! Kızı kaldır. Ben de koşarım. Vurdu. Ben ok ile bir kartal vurdum. Ben sen biz siz. Sami, ben senden büyüğüm. Biz kediye süt verdik. Benim iki kuzum var. Kara kuzumu severim. koyunlar

İnekler sürü ile köye dönüyorlar. Babam bize dedi: şimdi sokak yasak! Şu yaramaz kedi size bakıyor. Ekrem et ile ekmek yedi. Bu köyde deve var mı? Deve yok, eşek var. Kuzular, koyunlar, inekler, öküzler, köye dönüyorlar. Köylü türkü söylüyor. Kızlar oynuyorlar. Tarlada başak var. Sokakta alay yürüyor. Şu dolapta iyi bal var. Bu ders kolaydır. Bu şekerçi ucuz şeker verir. Boru düştü, cam kırıldı. Arabacı atlarına ot aradı, dede bize bir bilmece söyledi: Yüzü deriden, kulakları demirden? Ben Şadi'ye bir boru, Nuri'ye bir düdük aldım. Dayı bize börek aldı. Bu kaz mı, şu ördek mi büyük? Kız yazı yazdı. Kazlar derede yüzüyorlar. Kuzular yolda yürüyorlar. Kızlar oyun oynuyorlar. Kazlar, ördekler kırdı uyurlar. Terzi kız anneme yardım eder. Taze börek yedim. Anne bu kıza bak! Borumu kırdı.

ÜÇÜNCÜ METİN

BİRİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِهِ نَسْتَعِينُ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى
آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Ey kardeş! Benden birkaç nasihat istedin. Sen bir asker olduğun için askerlik temsilâtiyle, sekiz hikâyecikler ile birkaç hakikatı nefsimle beraber dinle. Çünkü ben nefsimi herkesten ziyade nasihâta muhtaç görüyorum. Vaktiyle sekiz âyetten istifade ettiğim sekiz sözü biraz uzunca nefsimde demiştim. Şimdi kısaca ve Avâm lisanıyla nefsimde diyeceğim. Kim isterse beraber dinlesin.

Birinci Söz

Bismillah her hayrın başıdır. Biz dahi başta ona başlarız. Bil ey nefsim, şu mübarek kelime İslâm nişanı olduğu gibi, bütün mevcudatın Lisan-ı hâliyle vird-i zebânıdır. Bismillah ne büyük tükenmez bir kuvvet, ne çok bitmez bir bereket olduğunu anlamak istersen, şu temsili hikâyeciğe bak dinle! Şöyle ki:

Bedevî Arab çöllerinde seyahat eden adama gerektir ki, bir kabile reisinin ismini alsın ve himeyesine girsin. Tâ şakîlerin şerrinden kurtulup hâcâtını tedârik edebilsin. Yoksa tek başıyla hadsiz düşman ve ihtiyacâtına karşı perişan olacaktır. İşte böyle bir seyahat için iki adam, sahraya çıkıp gidiyorlar. Onlardan birisi mütevazî idi. Diğerî mağrur... Mütevazîi, bir reisin ismini aldı. Mağrur, almadı... Alanı, her yerde selâmetle gezdi. Bir kâtû't-tarîka rast gelse, der: "Ben, filân reisin ismiyle gezerim." Şakî defolur, ilişemez. Bir çadıra girse, o nam ile hürmet görür. Öteki mağrur, bütün seyahatinde öyle belalar çeker ki, târif edilmez. Daima titrer, daima dilencilik ederdi. Hem zelîl, hem rezil oldu.

İşte ey mağrur nefsim! Sen o seyyahsın. Şu dünya ise, bir çöldür. Aczin ve fakrın hadsizdir.

Düşmanın, hâcâtın nihayetsizdir. Mâdem öyledir; şu sahranın Mâlik-i Ebedî'si ve Hâkim-i Ezelî'sinin ismini al. Tâ, bütün kâinatın dilencililiğinden ve her hâdisatın karşısında titremeden kurtulasın.

Evet, bu kelime öyle mübarek bir definedir ki: Senin nihayetsiz Aczin ve fakrın, seni nihayetsiz kudrete, rahmete raptedip Kadîr-i Rahîm'in dergâhında aczi, fakrı en makbul bir şefaathı yapar. Evet, bu kelime ile hareket eden, o adama benzer ki: Askere kaydolur. Devlet namına hareket eder. Hiçbir kimseden pervâsı kalmaz. Kanun namına, devlet namına der, her işi yapar, her şeye karşı dayanır.

Başta demiştik: Bütün mevcudat, Lisan-ı hâl ile Bismillah der. Öyle mi?

Evet, nasıl ki görsen: Bir tek adam geldi. Bütün şehir ahalisini cebren bir yere sevketti ve cebren işlerde çalıştırdı. Yakînen bilirsin; o adam kendi namıyla, kendi kuvvetiyle hareket "etmiyor. Belki o bir askerdir. Devlet namına hareket eder. Bir padişah kuvvetine istinad eder. Öyle de her şey, Cenâb-ı Hakk'ın namına hareket eder ki; zerrecikler gibi tohumlar, çekirdekler başlarında koca ağaçları taşıyor, dağ gibi yükleri kaldırıyorlar. Demek herbir ağaç, Bismillah der. Hazine-i Rahmet meyvelerinden ellerini dolduruyor, bizlere tablacılık ediyor. Her bir bostan, Bismillah der. Matbaha-i kudretten bir kazan olur ki: Çeşit çeşit pekçok muhtelif lezzetli taamlar, içinde beraber pişiriliyor. Herbir inek, deve, koyun, keçi gibi mübarek hayvanlar Bismillah der. Rahmet feyzinden bir süt çeşmesi olur. Bizlere, Rezzak namına en lâtif, en nazîf, âb-ı hayat gibi "bir gıdayı takdim ediyorlar. Herbir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarları, Bismillah der. Sert olan taş ve toprağı deler geçer. Allah namına, Rahman namına der, her şey ona musahhar olur. Evet havada dalların intişarı ve meyve vermesi gibi, o sert taş ve topraktaki köklerin kemâl-i sühûletle intişar etmesi ve yer altında yemiş vermesi; hem şiddet-i hararete karşı aylarca nâzik, yeşil yaprakların yaş kalması; tabiiyyûnun ağzına şiddetle tokat vuruyor. Kör olası gözüne parmağını sokuyor ve diyor ki: En güvendiğin salâbet ve hararet dahi, emir tahtında hareket ediyorlar ki; o ipek gibi yumuşak damarlar, birer asâ-yi Mûsâ (A.S.) gibi فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ emrine imtisâl ederek

taşları şakk eder. Ve o sigara kâğıdı gibi ince nazenin yapraklar, birer a'zâ-yi İbrahim (A.S.) gibi ateş saçan hararete karşı يَانَارُ كُونِ بَرْدًا وَسَلَامًا âyetini okuyorlar.

Mâdem her şey mânen Bismillah der. Allah namına Allah'ın ni'etlerini getirip bizlere veriyorlar. Biz dahi Bismillah demeliyiz. Allah nâmına vermeliyiz. Allah nâmına almalıyız. Öyle ise, Allah nâmına vermeyen gafil insanlardan almamalıyız...

Sual: Tablacı hükmünde olan insanlara bir fiat veriyoruz. Acaba asıl mal sahibi olan Allah, ne fiat istiyor?

Elcevab: Evet o Mün'im-i Hakiki, bizden o kıymettar ni'metlere, mallara bedel istediği fiat ise; üç şeydir. Biri:

Zikir. Biri: Şükür. Biri: Fikir'dir. Başta "Bismillah" zikirdir. Âhirde "Elhamdülillah" şükürdür. Ortada, "bu kıymettar hârika-yi san'at olan nimetler Ehad-ü Samed'in mu'cize-i kudreti ve Hediye-i rahmeti olduğunu düşünmek ve derk etmek" fikirdir. Bir pâdişahın kıymettar bir hediyesini sana getiren bir miskin adamın ayağını öpüp, hediye sahibini tanınamamak ne derece belâhet ise, öyle de; zâhirî mün'implere medih ve muhabbet edip, Mün'im-i Hakiki'yi unutmak; ondan bin derece daha belâhettir.

Ey nefis! böyle ebleh olmamak istersen; Allah nâmına ver, Allah nâmına al, Allah namına başla, Allah nâmına işle. Vesselâm.

DÖRDÜNCÜ METİN

BERAT

İZN-İ HÜMAYUNUM OLMUŞDUR

ARZ-I BENDE-İ BÎ MİKDAR OLDUR Kİ,

ŞEVKETLÜ, KERAMETLÜ, MEHABETLÜ, KUDRETLÜ, VELİ Nİ'MET EFENDİM.

ERBAB-I İSTİHKAKDAN SEYYİD İBRAHİM HALİFE ARZ-I HAL SUNUB İSTANBULDA VAKİ' KARAKİ HÜSEYİN ÇELEBİ CAMİ' ŞERİFİNİN HITABETİ MAHLÛL OLMAKLA;

MAHLÛLÜNDEN KENDÜYE(KENDİSİNE) SADAKA BUYURULMAK BABINDA İSTİD'Â -YI İNAYET ETMEKLE BALASI İZN-İ HÜMAYUNUM OLMUŞDUR;

DEYÜ HATT-I HÜMAYUNUM ŞEVKET MAKRUNLARIYLA TEZYİN BUYURULMAK BABINDA EMR Ü FERMAN

ŞEVKETLÜ KERAMETLÜ MEHABETLÜ KUDRETLÜ VELİ Nİ'MET EFENDİM PADİŞAHIMINDIR.

BEŞİNCİ METİN

Hu

Şifre

Haleb Vilayetine

Bab-ı Ali

Dahiliye Nezareti

Emniyet-i umumiye müdîriyeti

Umumi :

Hususi :

115

Haleb'de bulunan yabancı Ermenilerin bilâ istisnâ Raka, Zor ve Kerek cihetlerine sevklerine Muhâcirin Müdürü Şükrü Bey tarafından lüzûm gösterilmiş ve keyfiyet nezâretce de münâsib görülerek mûmâ ileyhe tebliğât-ı lâzime ifâ olunmuş olmağla vilâyetcede tedâbir-i mukteziyenin ittihâzı.

Fî 4 Teşrin-i evvel sene [1]331 (17 Ekim 1915)

Nazır
İmza

ALTINCI METİN

Hu

Şifre

Bab-ı Fetva
Daire-i Meşeyhat-ı İslamiye
Tahrirat Kalemi
Tezkire
168

Diyarbakir vilayeti merkez kadısı Ali Necib Efendi

Faziletli Efendüm.

Umur-ı mevduanıza mübaşeret tarihinden itibaren maaşa müstahak olacağınızın ol babdaki istidadınız üzerine muhasebe ifadesiyle işarına mübaderet kılındı.

Fi 23 Muharrem sene 1333(1914) ve Fi 29 Teşrin-i Sani sene 1330 (12 Aralık 1914)

Şeyhül-İslam namına
Müsteşar

YEDİNCİ METİN

KİTAB-I BAHRİYE

.....Eğer vakı' olub mezkur (zikredilen) eski Foça'ya varur olsalar zikr olan Hızır İlyas Adasının kıbleden yanından girüb çıkarlar. Mezkur yer ifratla (aşırı) derindir. Andan sonra mezkur Eski Foça'nun limanı Hudayi bedel (tabii güzellik) limandır. Ulu barçalar (büyük savaş sandalı) girür çıkar yüz pare (parça) gemiye mütehammil (dayanan) limandır. İri gemiler ta kal'a önüne varurlar. Kenara (?) olub yaturlar. Mezkur kal'anun gün doğusu tarafında kadirge dolaşib ol kal'a dibinde yaturlar. Zira mezkur kal'anun üç tarafı deryadur ve bir tarafı karyedür (köy) (veya karayadur) ve ba'de (sonra) mezkur limanın bucağına Tekir Bahçası dirler ol bucak (taraf) sığdur kenara kayık varmaz. Mezkur Tekir Bahçasın gün batısı lodos tarafına dolaşdıkdı Deve Boynu dirler bir burun var. Ol burnun kible tarafında bir bucak var. Mezkur bucakda poryazlu günlerde yaturlar. Mezkur bucağın tekrar kible tarafında Keklik Limanı dirler hudayi (doğal) bir liman vardur. Mezkur limanın içinde kible tarafı sığdur. Ana (ona) varan gemiler yıldız tarafında yatur ve ba'de (sonra) mezkur limanın tekrar kible tarafında bir mil mikdar denizde Venedik Kayaları dirler yıldız kibleye yatur birkaç azim taşlar vardur. Ol taşların ba'zı su yüzünde.....

SEKİZİNCİ METİN

MAKALAT

Bu bab Ma'rifetün ma'rufların (bilinen) cevapların beyan kılır.

Ol kutb-ı alem buyurur kim (ki) : Gönül bir şehristandır. Hak Subhanehu ve Teâla arşdan sürayaya (toprağın altına) değin neki yaratdı ise ol gönül şehristanda vardur iki sultan ... Var bir Rahmanidür ve birisi şeytanidür.

Rahmani sultanun adı akıldur nayibi imandır subaşı miskinlikdür (fakirlikdir) ve hem yüreğün sağ kulağında yedi kal'a vardur her bir kal'aya Hak Teâlanın bir dizdarı müekkeldür ve ol dizdarun adı ma'lumdur (bildirilmişdir) evvelki (birinci) dizdarı ilimdür ikinci dizdarı sabırdur üçüncü dizdarun adı edeb hayadur dördüncü dizdarun adı sabırdur beşinci dizdarun adı perhizdür altıncı korkudur yedinci oddur (ateştir).

Pes her bir dizdarun yüz bin cesedi var ya'ni hizmetkari var bular kamusu (bunların hepsi) iman bekcileridür .

Bu işleri tamam kılduk Hak Teâladan diledük ma'rifet yari kıldı ve hem beş nesne ya'ni beş hil'at ta geldi.

Ol hil'at ilhamdur ikinci fehmdür üçüncü aşkdur dördüncü şevkdür beşinci muhibb olmakdur.

Pes bunlar cana kondı can dirildi akıl ma'rifet oldı geleni varanı.

Zira kim cümle nesneler canile dirildi can ma'rifetle diridir .

İmdi ma'rifetler can erenler canıdır ma'rifetsüz can hayvanlar canıdır.

Pes aziz canlar dirsın (dersin) can kaç dürlüdür ?

Ve hem can dirildi dersin

Pes can öldü ? Ölü nite (nasıl) ola ?

Hoş (güzel) sordun ya can arif

Anlar kim (onlar ki) üç.....

ARAPÇA KELİMELERİN
OKUNUŞU

ق

ذ

ی

پ

III. BÖLÜM

ARAPÇA KELİMELERİN OKUNUŞU

Osmanlı Türkçesinde özellikle Klasik dönemde Arapça isimlere, sıfatlara ve tamlamalara çok sık yer verilmiştir. Hatta bazı beratların dua kısmında çekimli fiiller dahi kullanılmıştır.

Arapça kelimeler, mastar olarak üç harflik kök kelimelerden oluşur. Yeni üretilen bütün kelimeler, başlangıçtaki bu üç harflik kök kelimelere dayanır. Böylece kelimenin kökenini bildiğimizde yeni üretilen kelimeleri okumak ve anlamak kolaylaşır. Buradaki amacımız sizlere Arapçayı öğretmek değil, sadece Osmanlıca kelimeleri daha iyi kavramanızı sağlamaktır.

Kıtabımızın bu bölümüne kadar Matbu ve Rik'a yazı çeşitlerini gördük ve öğrendik. Bu bölümde Osmanlı'nın özellikle Klasik Döneminde, Mühimme Defterlerinde ve Berat gibi resmi yazılarda kullandığı ve tamamen Müslüman Türklerin oluşturduğu Divani Yazı çeşidini, örnekleriyle birlikte göreceğiz. Bu yazının Celi Divani ve Divani kırmısı gibi çeşitleri vardır

Şimdi gelin Divani yazıyı, Rik'a ile karşılaştırarak hep beraber yakından inceleyelim.

ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ر	ز	ژ	س	س	ص	ط	ظ	ع	غ
ر	ز	ژ	س	س	ص	ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ک	گ	ل	م	ن	و	ه	لا
ف	ق	ک	گ	ل	م	ن	و	ه	لا
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹

Yirmi Altıncı Ders

İsm-i Fâil

• Arapçada bütün kelimeleri ve fiilleri فعل (yapmak) mastarıyla göstereceğiz.

Yapan Kişi فعل <= فاعِل					
فاعل	فعل	فاعل	فعل	فاعل	فعل
کاتب	کتب	ظالم	ظلم	کاتب	کتب
Âmil		Zâlim		Kâtib	
طالب	طلب	عالم	علم	طالب	طلب
Şâkir		Âlim		Tâlib	
حاکم	حکم	شاهد	شهد	آمر	امر
Hâlık		Şâhid		Âmir	
عابد	عبد	جاهل	جهل	عارف	عرف
Âbid		Câhil		Ârif	
خبر	خبر	قاتل	قتل	ناظر	نظر
Hâbir		Kâtıl		Nâzır	

• İsm-i Fâil'in üç şekilde cem'i جمع (Çoğulu) olur. Bunlardan biri veya bir kaç meşhur olabilir.

عسا	شهدا	امرا	جهلا
کفره	عبد	طلبه	جهله
کفار	قتال	کتاب	جهال

Yirmi Yedinci Ders

İsm-i Mef'ûl

Yapılan **مفعول** <= فعل

مفعول	فعل	مفعول	فعل	مفعول	فعل
معمول	عمل	مظلوم	ظلم	مكتوب	كتب
Ma'mûl		Mazlûm		Mektûb	
مخلوق	خلق	معلوم	علم	مطلوب	طلب
Mahlûk		Malûm		Matlûb	
مقتول	قتل	مجهول	جهل	مامور	امر
Maktûl		Mechûl		Memûr	
ممنوع	منع	ملعوف	لعن	معروف	عرف
Memnû'		Mel'ûn		Ma'rûf	

- İsm-i Mef'ûl'ün iki şekilde cem'i جمع (Çoğulu) olur. Bunlardan biri veya ikisi meşhur olabilir.

مكتوبات	مجهولات	معلومات	معمولات
مكاتيب	مطاليب	معاريف	مظاليم

عشقه ايمسى هر نه دار حالده

علم بر قيد و قال ايمسى آنجا

Yirmi Sekizinci Ders

İf'âl Bâbı

Geçişli Fiil **فعل** <= **إفعال**

فعل	إفعال	فعل	إفعال	فعل	إفعال
دخَلَ	ادْخَالَ	عَلِمَ	اعْلَمَ	كَرَّمَ	اِكْرَمَ
	İdhâl		İ'lâm		İkrâm
خَرَجَ	اِخْرَاجَ	بَطَلَ	اِبْطَالَ	رَسَدَ	اِرْسَادَ
	İhrâc		İbtâl		İrşâd
فَطَرَ	اِفْطَارَ	فَرَرَ	اِفْرَارَ	سَنَدَ	اِسْنَادَ
	İftâr		İkrâr		İsnâd

- Bütün üç harfli kökleri, İf'al babına sokamayacağımız gibi; Bütün bablarda, kelimelerin Fa'il ve mef'ulleri olmayabilir veya Osmanlı Türkçesinde kullanılmayabilir.

فَاعِل <= **مُفَعِّل** <= **مُفَعَّل** <= **إفعالات**

مُنْكَر	مُخْبِر	مُسْرِف	مُسْلِم	مُفْرِط	مُخْبِر
münkir	muhbir	müsrif	müslim	müfrit	muhbir
مُنْكَرَ	مُنْكَرَ	مُرَاوَ	مُكْرَمَ	اِدْخَالَاتَ	اِحْبَارَاتَ

اَوْتِ اَو منعمِ حَقِيقَتِي بَزَوَا اَو قِيسَرَارِ نَعْمَتَرِه مَالَرِه بَدَل اِيسَتَر بَلْغِي
فِيَاَتِ اِيسَه اَوِج سَيَرِ بَرِي ذَاكِرِ بَرِي شُكْرِ بَرِي فُكْرُورِ

Yirmi Dokuzuncu Ders

Tef'îl Bâbı

Geçişli Fiil **فَعْلٌ** <= **فَعِيلٌ**

فَعْلٌ	فَعِيلٌ	فَعْلٌ	فَعِيلٌ	فَعْلٌ	فَعِيلٌ
علم	تعليم	كذب	تكذيب	وحمر	توحيد
Ta'lim	Tekzib	Tevhîd			
شكل	تشكيل	درس	تدريس	عرف	تعريف
Teşkil	Tedris	Ta'rif			
سلم	تسليم	برک	تبریک	قسم	تقسیم
Teslim	Tebrik	Taksim			

فَاعِلٌ <= **مَفْعَلٌ** <= مَفْعُولٌ <= **مُفَعَّلٌ** <= **نَفْعِلَاتٌ**

معلم	مدرس	مجدد	مفسر	موحد	مخرب
Mu'allim	Müderis	Müceddid	Müfessir	Muvahhid	Muharrib
مسلم	مقرر	مرکب	مقدم	مرفه	مکرر
Müsellem	Mukarrer	Mürekkeb	Mukaddem	Müreffeh	Mükerrer
تدریسات	تکلیفات	تخریبات	تقصیرات	تعلیمات	تشکیلات
Tedrisat	Teklifat	Tahribat	Taksirat	Ta'limat	Teşkilat

آخرت کئی دنیا سعادتی وخی عبادتہ و اللہ عسکر اولمقدہ کجہر.

Otuzuncu Ders

Mufâ'ale Bâbı

İşdeşlik Fiili **مُفَاعَلَة** <= **فَعَلَ**

فعل	مفاعله	فعل	مفاعله	فعل	مفاعله
حرب	محاربه	قول	مقاوله	حكم	محاكمه
Muhârebe		Mukâvele		Muhâkeme	
ذكر	مذكره	سبقه	مسابقه	حفظ	محافظة
Müzâkere		Müsâbaka		Muhâfaza	
خلف	مخالفة	نسب	مناسبة	راجع	مراجعة
Muhâlefet		Münâsebet		Mürâcâ'at	

• Bu Bâbın mefulü çok az gelir.

فَاعَلَ <= مُفَاعَلِ مَفْعُول <= مُفَاعَلِ جَمْع <= مُفَاعَلَاتِ

مُشَاهِدَ	مُخَابِرَ	مُحَافِظَ	مُنَاسِبَ	مُهَاجِرَ	مُلَاحِظَ
Müşâhid	Muhâbir	Muhâfız	Münâsib	Muhâcir	Mülâyim
مُحَاطَبَ	مُشَاهِدَ	مُخَابِرَاتِ	مُقَاوَلَاتِ	مُعَاوَنَاتِ	مُقَابِلَاتِ
Muhâtab	Müşâhed	Muhâberât	Mukâvelât	Mu'âvenât	Mukâyesât

عبادتِ ظاہری بر اخیر لغی وارور فقط معناسندہ لویدہ بر راحمتِ
و حقیقتِ وارور کہ تعریف ایدرلسز.

Otuz Birinci Ders

İnfi'âl Bâbı

Dönüştürülük Fiili **فعل** <= **إِنْفِعَال**

فعل	إِنْفِعَال	فعل	إِنْفِعَال	فعل	إِنْفِعَال
قلب	انقلاب	كشف	انكشاف	فلق	انفلاق
İnkılâb	İnkılâb	İnkişâf	İnkişâf	İnfilâk	İnfilâk
قسم	انقسام	كسف	انكساف	فهم	انفهام
İnkisâm	İnkisâm	İnkisâf	İnkisâf	İnfihâm	İnfihâm

• Bu Bâbın mefulü ve cem'i yoktur.

فَاعِل <= مُنْفَعِل

منكسر	منحصر	منجمد	منحرف	منحل	منخسف
Münkesir	Münhasır	Müncemid	Münharif	Münhall	Münhasif

بر فقره

نصرالدین خواجه برگوا مرکبى ضایع ایستى هم آرار هم شکر ایدر ایستى. سبب نشکری
صور مثلر. اوزرنده بولنمیر بغه شکر ایدر یورج. اثر بولونا یدرج بن ده برابر غایب
اولور ده ایستى.

Otuz İkinci Ders

İfti'âl Bâbı

Dönüşlülük Fiili **فعل** <= **إِفْعَال**

فعل	إِفْعَال	فعل	إِفْعَال	فعل	إِفْعَال
فخر	إِفْتَخَار	نظم	إِنْتَظَام	سُرَّك	إِسْتِرَاق
İftihâr		İntizâm		İştirâk	
جمع	إِحْتِمَاع	جهد	إِحْتِمَاد	حشم	إِحْتِمَام
İctimâ'		İctihâd		İhtişâm	
حمل	إِحْتِمَال	عرض	إِعْرَاض	رجع	إِرْتِجَاع
İhtimâl		İ'tirâz		İrticâ'	

• Bu babın düzensiz kalıptaki fiillerinden bazıları şunlardır.

وحد	إِحْدَاد	وفى	إِنْفَاق	فرى	إِفْتِرَا
İttihâd		İttifâk		İftirâ	
ضرب	إِضْرَاب	دعوى	إِدْعَاء	زوج	إِزْدِوَاج
Izdrâb		İddiâ'		İzdivâc	

فَاعِل <= مُفْعَل مَفْعُول <= مُفْعَل

مجنه	مُتَّفَع	مرتهن	مُرْتَهَن	مرزوق	مُرْتَزَق	مجتمع	مُجْتَمِع	منتقل	مُنْتَقِل
Müctehid		Müttefik		Mürtehin		Mürtezık		Müntakil	
منتظم	مُنْتَظِم	مشترک	مُشْتَرَك	محتم	مُحْتَم	محترم	مُحْتَرَم	منتخب	مُنْتَخَب
Muntazam		Müşterek		Muhteşem		Muhterem		Müntahab	

Otuz Üçüncü Ders

Tefe'ül Bâbı

Dönüştürme Fiili **فَعْل** <= **نَفْعَل**

فَعْل	نَفْعَل	فَعْل	نَفْعَل	فَعْل	نَفْعَل
شكر	تشكر	جسم	تجسم	حمل	تحمل
Teşekkür	Taahammül	Tecessüm	Tahammül		
صرف	نصرف	وجه	نوجه	ولر	نولر
Tasarruf	Tevellüd	Teveccüh	Tevellüd		
بسم	تبسم	رد	تردد	سر	تسرت
Tebessüm	Tereddüd	Tesettür	Tesettür		

فَاعِل <= **مَنْفَعَل** مَفْعُول <= **مَنْفَعَل**

متفكر	متخصص	متفكر	متوكل	منصرف	متعدد
Mütefekkir	Mutahassis	Mütefekkir	Mütevekkil	Mutasavvıf	Müteaddid
منصرف	منوجه	منولر	متوكل	منعصب	منصور
Mutasarrıf	Müteveccih	Mütevellid	Mütevekkil	Mutaassıb	Mutasavver

خلق ايجنده معبر بر نسه بوق دولت کبی
اولیه دولت جهانره بر نفس صحت کبی

Otuz Dördüncü Ders

Tefâ'ül Bâbı

İşteşlik Fiili **فَعْل** <= **فَاعِل**

فَعْل	فَاعِل	فَعْل	فَاعِل	فَعْل	فَاعِل
دَسَاد	سَر	نَوَاضِع	رَضِع	نَوَازِر	وَر
Tesadüf		Tevazu'		Tevatür	

• Bu Bâbın mefulü ve cem'i yoktur.

فَاعِل <= **مَفَاعِل**

مُتَزَايِد	مُتَسَانِد	مُتَشَابِه	مُتِمَادِي	مُتَوَاضِع	مُتَجَاسِر
Müteẓâyid	Mütesânid	Müteşâbih	Mütemâdî	Mütevâzi'	Mütecâsir

بوده گجر یا هو

بوده گجر یا هو

بوده گچر یا هو

Otuz Beşinci Ders

İstif'âl Bâbı

Geçişli Fiili

فعل =< استفعال

فعل	استفعال	فعل	استفعال	فعل	استفعال
خدرج	استخدرج	مدك	استمدك	قلد	استقلد
İstihdâm	İstimlâk	İstiklâl			
فرر	استفرار	خفر	استغفار	قبل	استقبال
İstikrâr	İstiğfâr	İstikbâl			

- Bu babın fail ve mefullerinin yazılışı aynı olup cümle içerisindeki anlamına göre okunur.

فاعل =< مستفعل مفعول =< مستفعل

مستفعل	مستحصل	مستغفر	مستشرك	مستفيع	مستاقل
Müste'cil	Müstahsil	Müsta'fi	Müsteşrik	Müstakim	Müstakill
مستفعل	مستقبل	مستسنا	مستهجن	مستهك	مستهشار
Müsta'cel	Müstakbel	Müstesna	Müstehcen	Müstehakk	Müsteşar

بسم الله الرحمن الرحيم

Otuz Altıncı Ders

Arapça İsimlerin Çoğul Yapılması

- Arapça İsimler üç halde bulunur. Müfret(Tekil), tesniye(İkili çoğul) ve cem'(Çoğul).
- Tesniye Arapçaya özgü bir çoğuldur.
- Arapçada isimlerde Cem' ise düzenli (cem'i Salim) ve düzensiz (Cem'i Mükesser) olmak üzere ikiye ayrılır.
- Arapçada isimler erkek (müzekker) ve dişi (müennes) olmak üzere ikiye ayrılır. Bu yüzden cem'i salim de müzekker ve müennes olarak ikiye ayrılır.

1. Tesniye(İkili Çoğul)

بر	بحر	طرف	مملکت	دولت
بریں	بحرین	طرفین	مملکتیں	دولتیں
Berreyn	Bahreyn	Tarafeyn	Memleketeyn	Devleteyn

2. Cem'i Müzekkeri Salim (Düzenli Erkek Çoğul)

عارف	خافل	طالب	معلم	مسلم
عارفین	خافلین	طالبین	معلمین	مسلمین
Ârifin	Gâfilin	Tâlibin	Muallimîn	Müslimîn
عارفوں	خافلوں	طالبوں	معلموں	مسلموں
Ârifûn	Gâfilûn	Tâlibûn	Muallimûn	Müslimûn

3. Cem'i Müennesi Salim (Düzenli Dişi Çoğul)

عارفہ	خافلہ	طالبہ	معلمہ	مسلمہ
عارفات	خافلات	طالبات	معلمات	مسلمات
Ârifât	Gâfilât	Tâlibât	Muallimât	Müslimât

Efâl Vezni (فعال)

اوراق	اوفاق	انهار	اكران	احباب
Evrâk	Evkâf	Enhâr	Akrân	Ahbâb
اركان	املاك	افكار	ارزاق	اسباب
Erkân	Emlâk	Efkâr	Erzâk	Esbâb

Efilâ Vezni (افعل)

اوليا	انبيا	اكرابا	اشكيا	اصفيا
Evliyâ	Enbiyâ	Akrabâ	Eşkiyâ	Asfiyâ

Fu'ât Vezni (فعاث)

عاصي	فاضي	والاي	غازي	داهي
Usât	Kuzât	Vulât	Guzât	Duhât
عصارت	فضارت	دلالت	غزات	دهات

Fu'ûl Vezni (فعلول)

علوم	امور	بيوت	حروف	قبور
Ulûm	Umûr	Buyût	Hurûf	Kubûr
قلوب	فتوح	ملوك	صبوف	نقول
Kulûb	Futûh	Mülûk	Suyûf	Nukûl

آيينده سي ايشدر كئينه لافنه با قيلمز

Fi'âl Vezni فعال

رجل	دیار	عبد	بلد	جبل
رجال	دیار	عباد	بلاد	جبال
Ricâl	Diyâr	İbâd	Bilâd	Cibâl

Efile Vezni (فعلة)

سلاح	لباس	لسان	مکان	زمان
اسلحه	البسه	السنه	امکنه	ازمنه
Eslîha	Elbise	Elsine	Emkine	Ezmine

Fe'âil Vezni فعائل

واسطه	عقیده	رساله	نسیجه	وظیفه
وسائط	عقائد	رسائل	ننائج	وظائف
Vesâit	Akâid	Resâil	Netâic	Vezâif

Feva'il Vezni فواعل

طائفه	حوادث	جوهر	قاعده	ساحل
طوائف	حوادث	جوهر	قواعد	سواحل
Tavâif	Havâdis	Cevâhir	Kavâid	Sevâhil

Fevâ'il Vezni

فَوَاعِلْ

دَوَاوِیْ	خَانَوِیْ	خَافَا	تَارِیْخْ	قَانَوِیْ
دَوَاوِیْنِ	خَوَانِیْنِ	خَوَاکِیْنِ	تَوَارِیْخْ	قَوَانِیْنِ
Devâvîn	Havâtîn	Havâkîn	Tevârih	Kavânîn

Fe'âlîl Vezni

فَعَالِیْ

تَرْجَمِهْ	عَنْصَرْ	جَوْهَرْ	عَسْکَرْ	دَفْتَرْ
تَرْجَمِیْ	عَنْصَرِیْ	جَوَاهِرْ	عَسَاکِرْ	دَفَاتِرْ
Terâcim	Anâsır	Cevâhir	Asâkir	Defâtir

Fe'âlîl Vezni

فَعَالِیْ

سَبْطَا	قَرْبَا	قَنْدِیْلْ	سَلْطَا	جَمْهُورْ
سَبْطَايِیْنِ	قَرْبَايِیْنِ	قَنْدَايِیْلْ	سَلْطَايِیْنِ	جَمْهَوِیْرْ
Şeyâtîn	Karâbîn	Kanâdîl	Selâtîn	Cemâhîr

Tefâ'il Vezni

نَفَاعِلْ

نَقَرِیْرْ	تَکْلِیْفْ	تَرْکِیْبْ	نَمَآلْ	نَصْرِیْرْ
نَقَارِیْرْ	تَکَالِیْفْ	تَرَکِیْبْ	نَمَائِلْ	نَوَاصِرْ
Tekârîr	Tekâlîf	Terâkîb	Temâsîl	Tevâsîr

Fu'al Vezni فعل

نحفه	زمره	دولت	امم	جمله
نحف	زمر	دول	امم	جمل
Tuhaf	Zümer	Düvel	Ümem	Cümel

Fu'ul Vezni فعل

سفنه	طريقه	صحيفه	كتاب	رسول
سفن	طرق	صحف	كتب	رسل
Sufun	Turuk	Suhuf	Kütüb	Rusul

Ef'ül Vezni افعل

بحر	لسان	شهر	نفس	نجم
بحر	السن	الشهر	النفس	النجم
Ebhür	Elsün	Eşhür	Enfüs	Encüm

انسانه صداقت ياقشير كورسه ده كراه
يارد مجيسيد رطوغور كرك حضرت الله

Otuz Yedinci Ders

Arapça İsim Tamlamaları

- Arapça isimler belirli ve belirsiz olarak ikiye ayrılır. Kelimeyi belirli kılan ek ise (ال) (Harf-i Tarîf) takısıdır. Bu İngilizcedeki (The), Almandadaki (Das), Fransızcadaki (La) takısı gibidir.
- Arapça harfler 14 Şemsi ve 14 Kameri olmak üzere toplam 28 harftir.
- İki kelimelik tamlamalarda Harfi Tarîf ikinci kelimenin başında gelir ve birinci kelime ile birleşmez.
- Tamlamaların okunuşu ikinci kelimenin başındaki (**Harfi Tarîften sonra**) ilk harfe göre okunur.

Şemsi Tamlamalar

- Birinci kelimenin son harfi ötre, ikinci kelimenin ilk harfi (**Harfi tarîf okunmadan**) şeddeli ve üstün okunur.

Arapça Şemsi Harfler

ت ث و ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ه

نور الشمس

Nûrûş'şems

ناج التواريخ	دار السعده
Tâcüt'tevârih	Dârûs'saade
خير الناس	قطر الطرب
Hayrûn'nâs	Katut'tarîk
علوم الدين	عبد الله
Ulûmud'dîn	Abdul'lah
مار الزكر	دار التعليم
Mârûz'zîkr	Dârût'talîm

Kameri Tamlamalar

- Birinci kelimenin son harfi ötre, ikinci kelime Harfi tarif ile birlikte şeddesiz okunur.

Arapça Kameri Harfler

ا ب ج ح خ ع ف ق ك م د و ی

نور القمر

Nûrül'kamer

بيت المال	شيخ الاسلام
Beytül'mâl	Şeyhül'islâm
دار الفنون	غزوات المسلمين
Dârül'fünûn	Guzâtül'müslimîn
خارج العاد	ربيع الاول
Hârkul'âde	Rebîül'evvel
سالم البياض	دار البديع
Sâlifül'beyân	Dârül'bedâyi

- Birinci kelime zaman veya mekân zarflarından biri ise ilk kelime ötre değil üstün okunur.

بين الملل	بين الناس
Beynel'milel	Beynen'nâs
قبل التاريخ	بعد اليوم
Kablet'târîh	Badel'yevm
نهر البحر	فوق العاد
Tahtel'bahr	Fevkel'âde
من الباب	حسب القدر
Minel'bâb	Hasbel'kader

- Birinci kelime (ب) harfi ise (Bi) şeklinde, (فى) eki ise (Fi) şeklinde okunur.

بالآخرة	بالكلية
Bil'ahire	Bil'külliye
بالزات	بالعكس
Biz'zât	Bil'akis
فى الحقيقه	فى العصل
Fil'hakika	Fil'asıl

- Üç kelimelik tamlamalarda ikinci kelimenin sonu mutlak esre ile okunur.

فى نفس الامر	خادم الحرمين الشريفين
Fî nefsi'l'emir	Hâdimül'hameynil'serefeyn
الى آخر العمر	على طريق الانحصار
Îlâ ahiril'ömür	Alâ tarikil'inhisâr
كتاب مصالح المسلمين	ديوان لغات الترك
Kitâbü mesâlihil'müslimîn	Dîvânül'lugâtit'türk

Otuz Sekizinci Ders

İsm-i Mekan

- Arapça fiillerin cereyan ettikleri yerleri bildiren kelimelere ism-i mekan denir.
 • İsm-i mekan ikisi kıyasî ve ikisi semavî olmak üzere toplam dört vezindir.
 • İsm-i mekan (Mefâ'il) (مفاعل) vezni ile çoğalır.

Mef'al ve Mef'il Vezni

منبع	مخرج	معبد	مسكن	مكتب
Menba'	Mahrec	Ma'bed	Mesken	Mekteb
مرجع	مبجر	موضع	منزل	مجلس
Merci'	Mescid	Mevzi'	Menzil	Meclis

Mef'ale ve Mef'ile Vezni

مملکت	مدرسه	محكمة	مطبعة
Memleket	Medrese	Mahkeme	Matba'a
معرفة	مهلكه	مسيره	منزلة
Ma'rifet	Mehlike	Mesîre	Menzilet

Mefâ'il Vezni

محاکم	مرکز	مجالس	مکاتب
Mehâkim	Merâkiz	Mecâlis	Mekâtib
معارف	مراتب	منازل	ممالک
Ma'ârif	Merâtib	Menâzil	Memâlik

*Otuz Dokuzuncu Ders**İsm-i Alet*

- Arapça kelimeler (Mif'al)(مفعَل), (Mif'âl)(مفعَال) ve (Mif'ale) (مفعَله) vezinleri ile ism-i alet olurlar.
- İsm-i alet (Mefâ'il) (مفاعِل) vezni ile çoğalırlar.

مسمع	سمع	مغفر	خفر	مقطع	فقط
Misma'		Miğfer		Mikta'	
معراج	عرج	مقياس	قيس	مسواك	وساك
Mi'râc		Mikyâs		Misvâk	
مشربه	شرب	مشع	شع	مسلح	ملح
Mişrebe		Mişme'a		Mimliha	

Kırkinci Ders

İsm-i Mensub

- Arapça kelimelerde ism-i mensub bir ismin bir yere, bir kişiye, bir mesleğe aitliğini ifade eder.
- İsm-i mensub kelimenin sununa (ى) eki getirilerek yapılır.

فكرى	مكى	ملى	علمى	عربى	مصرى
Fikrî	Mekkî	Millî	İlmî	Arabî	Mısırî
ساوى	دنوى	معنوى	علوى	مدنى	بورسوى
Semavî	Dünyevî	Ma'nevî	Alevî-Ulvî	Medenî	Bursevî

Kırk Birinci Ders

İsm-i Mübalağa

- Türkçe kelimelerin başına çok, pek, fazla gibi zarflar getirilerek yapılan isimlerdir.
- Arapça kelimelerde ism-i mübalağa dört vezinde oluşturulur. Bunlar (Fa'âl) (فَعَال), (Fa'âle) (فَعَالَه), (Fa'ûl) (فَعُول), (Mi'f'âl) (مِفْعَال) vezinleridir.
- Bunların dışında da mübalağa bildiren isimler vardır.

فهامه	علامه	قهار	جياش	رزاق	سباح
Fehhâme	Allâme	Kahhâr	Ayyâş	Rezzâk	Seyyâh
منعام	معمار	مقدام	شكور	خفور	جسور
Min'âm	Mi'mâr	Mikdâm	Şekûr	Gafûr	Cesûr

مسكين	رحمن	قيوم	صديق	رحيم	عليم
Miskîn	Rahmân	Kayyûm	Siddîk	Rahîm	Âlîm

Kırk İkinci Ders

İsm-i Tafdîl

- Arapça kelimeleri (Ef'al) (افعل) veznine sokularak yapılan mukayese ve üstünlük gösteren kelimelerdir.
- Türkçede sıfatların başına daha,en,çok,en çok gibi zarflar getirilerek yapılır.
- İsm-i Tafdîl Efa'il vezni ile çoğalır.

الزم	أكرم	أسفل	أصغر	أكبر	أعظم
Elzem	Ekrem	Esfel	Asgar	Ekber	A'zam
أنذر	أحسن	أكمل	أحمق	أبله	أفضل
Ender	Ahsen	Ekmel	Ahmak	Ebleh	Efdal

اللازم	أكارم	أسافل	أصاغر	أكابر	أعاضم
Elâzim	Ekârim	Esâfil	Esâgir	Ekâbir	E'âzim
أنادر	أحاسن	أكامل	أحامق	أباله	أفاضل
Enâdir	Ehâsin	Ekâmil	Ehâmık	Ebâlih	Efâdil

Kırk Üçüncü Ders

Bazı Arapça Kelimelerin Okunuşu

- Bazı Arapça kelimelerde yer alan Elif-i Maksure (ى) ve Elif-i Memdude (إ) harfin normal okunuşunun dışındadır. Örneğin;

معنى	دعوى	يحيى	مصطفى	موسى	عيسى
Ma'nâ	Da'vâ	Yahyâ	Mustafâ	Musâ	İ'sâ
أقصى	إلى	على	كبرى	سورى	فتوى
Aksâ	Îlâ	'Alâ	Kübrâ	Şurâ	Fetvâ
بقأ	نأ	بنأ	أمرأ	سفا	جفا
Bekâ	Senâ	Binâ	Ümerâ	Sefâ	Cefâ

Kırk Dördüncü Ders

Arapça Sayılar & Günler & Aylar

١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١
عشرة	تسعة	ثمانية	سبعة	ستة	خمسة	أربعة	ثلاثة	اثنان	واحد
Aşere	Tis'a	Semâniye	Seb'a	Sitte	Hamse	Erba'	Selâse	İsneyn	Vahid
٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١
عشرين	تسع عشر	ثمانية عشر	سبعة عشر	ستة عشر	خمس عشر	أربع عشر	ثلاثة عشر	اثنا عشر	أحد عشر
İşrîn	Tis'a Aşere	Semâniye Aşere	Seb'a Aşere	Sitte Aşere	Hamse Aşere	Erba' Aşere	Selâse Aşere	İsna Aşere	Ehad Aşere
١٠٠	٩٠	٨٠	٧٠	٦٠	٥٠	٤٠	٣٠	٢٠	١٠
مائة	تسعين	ثمانين	سبعين	ستين	خمسين	أربعين	ثلاثين	عشرين	عشرة
Mi'e	Tis'in	Semânin	Seb'in	Sittin	Hamsin	Erba'in	Selâsin	İşrîn	Aşere

١٢٠٥ خمسة و مائتين و الف 1205

١٣٠٤ أربعة و ثلاثمائة و الف 1304

١١١٩ تسعة و مائة و الف 1119

EYYAM (ايام)

الاحد	الاثنين	الثلاثاء	الأربعاء	الخميس	الجمعة	السبت
El'ehad	El'isneyn	Es'sülâse	El'erbia'	El'hamîs	El'cum'a	Es'sebt

ŞÜHUR (شهور)

محرم	صفر	ربيع الأول	ربيع الآخر	جمادى الأولى	جمادى الآخرة
ح	ف	ر	ر	ج	ج
Muharrem	Safer	Rebîül'evvel	Rebîül'ahir	Cümâdel'evvel	Cümâdel'âhire
رجب	شعبان	رمضان	شوال	ذو القعدة	ذو الحجة
ب	ش	ر	ل	ذ	ذ
Receb	Şa'bân	Ramazân	Şevvâl	Zil'ka'de	Zil'hicce

Kırk Beşinci Ders

Mali Takvim ve Rumi Aylar

Mali Takvim; Miladi 1840 - Hicri 1256 yılına kadar Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini başlangıç kabul eden ve ayın dünya çevresinde dolanımını esas alan 354.367 günlük Kameri Takvim sistemi üzerine, Miladi 1840 - Hicri 1256 yılından itibaren de dünyanın güneş etrafında dolanımını esas alan 365.2422 günlük Şemsi Takvim sistemi üzerine kurulmuş karma bir takvim sistemidir.

Mali Takvimin Tarihi Gelişimi

* 1677 yılında Baş Defterdar Hasan Paşa'nın (vefatı 1684) teklifi üzerine 33 senede 1 sene atlanmak suretiyle Kameri Takvim ile Şemsi Takvim arasındaki farkı dikkate alarak, mali kayıtların buna göre düzeltilmesini istenmiştir.

* 1333 Rumi yılı teknik sebeple 1 Mart'tan başlamakla beraber 10 ay devam ederek, 31 Kanunievvel (Aralık) 1333 (miladi 1917) günü sona ermiş ve 1 Kânunusani (Ocak) 1334 =1 Kânunusani (Ocak) 1918 olarak başlatılmıştır. 1840 yılından beri Jülyen usulüne göre yürüyen mali ve resmi muamelattaki tarihi kayıtlar, 1918 tarihinden itibaren Gregoryen usulüne göre devam ettirilmiş ve yılbaşı 1 Ocak tarihine alınmıştır. 1334 Rumi (1918 Miladi) yılından itibaren, Mali ve Miladi takvimlerdeki ay ve gün farkı kalmamış aynı olmuştur. Artık sadece sene farkı vardır (584 yıl).

* 10 Ocak 1945 tarih ve 4696 sayılı Kanunla da teşrinievvel, teşrinisani, kânunuevvel ve kânunusani aylarının adları ekim, kasım, aralık ve ocak olarak değiştirilmiştir.

Rumi Aylar

1. Ay	2. Ay	3. Ay	4. Ay	5. Ay	6. Ay
Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos
7. Ay	8. Ay	9. Ay	10. Ay	11. Ay	12. Ay
Eylül	Teşrin-i Evvel	Teşrin-i Sani	Kanun-ı Evvel	Kanun-ı Sani	Şubat

Kırk Altıncı Ders

Rumi ve Hicri Yılların Miladi Yıla Çevrilmesi

RUMİ YILIN MİLADİ YILA ÇEVİRİLMESİ

1 Kânunusani (Ocak) 1334 = 1 Kânunusani (Ocak) 1918 olarak yılbaşı eşitlenmiştir. Bu tarihten önceki tarihlerin hesaplanmasında yılbaşına dikkat edilmesi gerekmektedir. Rumi Takvim'de yılbaşı mart ayıdır. Miladi Takvim'de ise yılbaşı ocak ayıdır. Hesap yapılırken, Rumi Takvim'de mart ayı 1.ay, ocak ayı 11.ay ve şubat ayı da 12. ay olarak hesaplanır.

a) Rumi 1 Mart 1256 - 15 Şubat 1332 (Miladi 13 Mart 1840 - 28 Şubat 1917) tarihleri arasındaki tarih dönüşümleri için;

*** Rumi tarih eğer ocak veya şubat aylarında bir tarih ise, yıl kısmına 585 rakamı (diğer aylar için 584 rakamı) eklenir. Ay kısmına da 13 rakamı eklenir ve Miladi tarih bulunur.

b) Rumi 1 Mart 1333 - 31 Kanunievvel 1341 (Miladi 1 Mart 1917 - 31 Aralık 1925) tarihleri arasındaki tarih dönüşümleri için;

*** Miladi yıldan 584 rakamı çıkarılırsa Rumi tarih bulunur. Ay ve gün farkı yoktur, isimleri aynıdır.

1 MART 1333 ÖNCESİ

584 + 13 GÜN

1 MART 1333 SONRASI

584 EKLENECEK

HİCRİ YILIN MİLADİ YILA ÇEVİRİLMESİ

Hicri yılı 33'e bölünüz. $1420 : 33 = 43.03 (=43)$ (A sayısı)

A sayısını hicri yıldan çıkarınız. $1420 - 43 = 1377$ (B sayısı)

B sayısını 622 ile toplayınız. $1377 + 622 = 1999$

METİN ÇALIŞMALARI

Birinci Metin

نمى قوه بحريه مى شاكبر عثمانيه

Osmânî

Münâsib

Kuvve-i bahriyemizi

Teşekkül

عثمانيه محافظه بوناندر سائر ووه

Sâirede

Bulunanlar

Muhâfaza

Osmâniye

توبه و رجه محمد نجى دبرى

Edilmiş

Etmiş

Derece-i kemâle

Posta

لبوم سنا سربوزى غروس

Gurûş

Bin yüz yedi

Sene

El-yevm

مهاجر پادشاه حضرت قربة ولقد

Vel'ikram

Hazretlerine

Pâdişahî

Hümâyûnumu

عارف افندي مأمور منزه مديرى

Müdürünü

Memûrlarından

Efendi

Ârif Efendi

İkinci Metin

لوفندری لوفده لوفدی اولمندی

Olunması

Olundu

Olan

Olanları

اولموب اولدک سنجاغی لککلره

İskelelerin

Sancağı

Oldur ki

Olunub

لورنما تخریب ابیانک حصص

Husûs

El-beyânın

Tahrîr

Donanma

کونذروب نابی فوولعی لایه

İle

Fevk'el-âde

Tâbi'

Gönderüb

عرض حال لبریز ارفیر لککلره

İstanbul

İzmir

İbrâz

Arz-ı hal

انککلره حوولده صورتیه انا

Ana

Sûretiyle

Havâle-nâme

İngiltere

Üçüncü Metin

روح پاک کنند تا که نور از دل پاک شود و نور از دل پاک شود و نور از دل پاک شود

Rum Beğler beğine hükmün ki:

Bundan əkdəm sana nice dəfa ahkām-ı şerifə göndəriüb münasib olan mahaldə cəmiyyət üzərə olasın deyü emrim olmağın ol emr-i hümayunum muqarrer olub buyurdum ki:

[illegible]

İstanbul Kadısına ve defterdar Kasım Beğ ve mi'mara hükmüm ki:

Halîya sen ki defterdarsın mektub gönderüb bundan akdem camî-i şerif

Dördüncü Metin

لو زو ده كنهه صلح كه طالبان را و خلع و با بر بير عطيه نه ادرن ا و لوب عكرا قلم اير و ب نو بنده ا رفع ا و عكرا قلم طاه ببا ده درزي نه وار

Trabzon beğine hüküm ki:

Hafıya oğlum Bayezid isyan üzere olub asker cem' edüb bundan aırdem oğlum selim tale bekahu üzerine varub

سویز کہ کینہ عالم کہ سیرت کا صنفی مکتوب کو نذر و ست جو رکھیں وارثی ولادت اگر اوطاف نہیں بنے خاتون و باقی
معدنہ نام ، حج ایام حکمت الیدری و یوراک کندہ جملہ فخر و شرف میں وطافا کرتی عطارق ایر

Siverek beğine hüküm ki:

Siverek Kadısı mektub gönderüb Siverekde vaki' olan ekrağ (Kürd) taifesi benim hatunum veya kızım falan nam na mahrem ile kelimat eyledi deyü ol kimesneyi hilaf-ı şer'-i şerif katl edüb harnlerin ve damlarn ihrak edüb

۳ سلفه سبعه حضرت نازك حكيم كه بودند اذ فرغ سلفه حكيم ما بوزن اركل او سونب لاد و نه جا بنده در صحنه خیر معلوم ارباب محو و عیادت

Sultan Selim Hazretlerine hüküm ki:

Bundan aḳdem sana hūḳmū hūmayyūnūn ırsal olunub öte canıbdı bir sahıf haber ma'lum olunca mahmuse-i amire

Beşinci Metin

تحریر فی اولاد شهر رمضان سنه ثمان و مائه و الف

تحریر فی اولاد شهر رمضان سنه ثمان و مائه و الف

TAHRÎREN FÎ EVÂİLİ ŞEHİRİ RAMAZÂN SENE SEMÂNE VE MİE VE ELF - 1108 (NİSAN 1697)

تحریر فی اولاد طایف الیوم عسرومائه و الف

تحریر فی اولاد ذی الحجه سنه عشر و مائه و الف

TAHRÎREN FÎ EVÂSİTİ ZİLHİCCE SENE AŞERE VE MİE VE ELF - 1110 (HAZİRAN 1699)

ربیع الاخر سنه احدى عشر و مائه و الف

ربیع الاخر سنه احدى عشر و مائه و الف

REBİÜLAHİR(E) SENE İHDÂ AŞERE VE MİE VE ELF - 1111 (EKİM 1699)

Altıncı Metin

تحریر فی اولیٰ ذی القعدة سنة ١١٠٩ ومائة والی

تحریر فی اولیٰ ذی القعدة سنة ١١٠٩ ومائة والی

TAHRİR EN Fİ EVÂİLİ ZİLKÂDE SENE TİS'A VE MİE VE ELF - 1109 (MAYIS 1698)

تحریر فی اولیٰ ربيع الاول سنة ١١١٠ ومائة والی

تحریر فی اولیٰ ربيع الاول سنة ١١١٠ ومائة والی

TAHRİR EN Fİ EVÂSİTİ REBİÜLEVVEL SENE AŞERE VE MİE VE ELF - 1110 (EYLÜL 1698)

تحریر فی اولیٰ جمادى الاولى سنة ١١١١ ومائة والی

تحریر فی اولیٰ جمادى الاولى سنة ١١١١ ومائة والی

CEMAZİYE'L ULÂ SENE İHDA AŞERE VE MİE VE ELF - 1111 (KASIM 1699)

*FARŞÇA KELİMELERİN
OKUNUŞU*

خ

ف

س

ش

IV. BÖLÜM

FARŞÇA KELİMELERİN OKUNUŞU

Farsça dil özellikleri bakımından Türkçeye yakınlık arz eder. Fars dili sondan eklemeli bir dildir. Cümleler ise başta özne, sonda yüklem şeklindedir. Yüklemeler şahıs ekleri ve zaman eklerini taşırlar.

Bütün bu özellikleriyle beraber güçlü bir edebiyat diline sahip olan Farsçayı Osmanlılar kullanmış ve edebi eserlerinde yer vermiştir. Hatta Selçuklular zamanında tamamıyla Farsça eserlerin yazıldığı görülmüştür (Mesnevi gb.).

Kıtabımızın bu bölümünde Osmanlıcada kullanılmış olan Farsça ekleri ve kelimelerin yazılışını göreceğiz. Ayrıca İran kökenli olan Hatt-ı Ta'lik yazısını inceleyeceğiz. Tevki hattının 14. asırda İran'da kazandığı değişiklikle ortaya çıkmış olan bu yazı daha çok resmi yazışmalarda kullanılmıştır.

Ta'lik "asma, asılma" anlamına gelmektedir. Bu adı almasının sebebi harflerin birbirine asılmış gibi bir manzara arz etmesinden ileri gelmektedir. Ta'lik yazı her şeyden önce harf şekillerinin oranlığı ve çizgilerinin musikisi ile dikkati çeker.

Ta'lik yazıda üslup vardır. İran Ta'lik üslubu ve Osmanlı Ta'lik üslubu. Anadolu'da hattatlar 14. yüzyıla kadar İran üslubunun etkisinde kaldı. Fakat Türk hattatları bu yazıda kendi görüş ve sanat anlayışlarını uygulamışlardır. Yesârî'nin öncülüğü ve oğlu Yesârî-zade Mustafa İzze'tin gayreti ile yeni bir üslup meydana geldi. Haşmetli sülüsün yanında ince, kavisli, narin yapısı ve harekesiz yazılışıyla hoş ve şiir gibi görünüme sahip olan bu ta'lik hattının hurde(küçük) ve hafi(ince) denilen şekli edebi eserlerde ve divanlarda kullanılmış, fetvahanenin de resmi yazısı olmuştur.

Ta'lik yazının en önemli özelliklerinden biri, eğri çizgilerdir. Yer yer inceli kalınlaşan harfler ve bağlantıları, canlılık, akıcılık verir. Her türlü hareke ve tezyinat külfetinden kurtulmuş, sade, çıplak, incelerek eğilen çizgiler, asılıp duran son derece ölçülü çanaklar, uzayıp giden keşideler (çekilişler) melekleşmiş, zengin doğu kültürünün ve ruhunun ortaya çıkışı olarak görünürler. Ta'lik hattında elif ve lamlar soldan sağa doğru meyletmiş; vay, fe, kaf, mim gibi harflerin gözleri kapanarak küçülmüştür. Be, sin, fe, kaf gibi harflerin kolları uzayıp gitmiş, harfler asılıp kalmıştır.

Kalınlığı sülüs kadar olan bu yazıyı rivayete göre Hoca Ebul Al , Pehlevi ve Kufi yazılarını birleştirmek suretiyle icat etmiştir.

خروف خط تعلیق

ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ر	ز	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع
ر	ز	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع
ف	ق	ک	گ	ل	م	ن	و	ه	لا
ف	ق	ک	گ	ل	م	ن	و	ه	لا
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹

ظالمک رشتہ اقبالنی برآہ کسر
مانع رزق اولانک رزقنی اللہ کسر

جناب حق ولی نعت لاجہان خلیفہ رسولاب منان پادشاہمزاہندمز

Kırk Yedinci Ders

Farsça Ön Ekler

- Farsçada en sık kullanılan ön eklere burada yer vereceğiz.
- Farsça olumsuzluk ekleri olan (بی) ve (نا) ekleri, kelimelere ön ek olarak gelir.
- Arapçada buna benzer olumsuzluk bildiren(بلا) eki vardır.

بی	بی خبر	بیده	بیکار	بی سود	بی پروا	بی نمک	بی حساب
	Bi haber	Bi hude	Bi kar	Bi sud	Bi perva	Bi nemek	Bi hesab
نا	نا آشنا	ناچار	ناچیز	نامساعد	نامقبول	نامحرم	نادان
	Na aşina	Na çar	Na çiz	Na müsaid	Na makbul	Na mahrem	Na dan
بلا	بلا فاصله	بلا قید	بلا اجرت	بلا مهلت	بلا معذرت	بلا پروا	بلا تهملکه
	Bila fasıla	Bila kayd	Bila ücret	Bila mühlet	Bila mazeret	Bila perva	Bila tehlike

- Farsça (üzere) anlamı taşıyan (بر) eki kelimelerin önüne gelir.
- Arapçada buna benzer (علی) eki vardır.

بر	بردوش	بر خوردار	برقرار	بر کمال	بر باد	بر وجه	بر موجب
	Ber duş	Ber hurdar	Ber karar	Ber kemal	Ber bad	Ber vech	Ber mucib
علی	علی الدوام	علی العجبه	علی العاده	علی العطاق	علی الاجمال	علی الخصوص	علی الاکثر
	Aled' devam	Alel' acele	Alel' ade	Alel' itlak	Alel' icmal	Alel' husus	Alel' ekser

- Farsça (den) (dan) anlamı taşıyan (از) eki kelimelerin önüne gelir.
- Arapçada buna benzer (من) eki vardır.

از	از جمله	از قضا	از دل	از بر	از قدیم	از نو	از جان
	Ez cümle	Ez kaza	Ez dil	Ez ber	Ez kadim	Ez nev	Ez can
من	من بعد	من جمله	من الآن	من العشق	من طرف الله	من غیر حد	من الاول
	Min ba'd	Min cümle	Minel'an	Minel'aşk	Min tarafi'llah	Min gayri hadden	Minel 'evvel

در پی	در میان	در کین	در عهدہ	در کنار	در حال	در آن	در
Der pey	Der miyan	Der kemin	Der uhde	Der کنار	Der hal	Der an	İçinde
ہم فکر	ہم سال	ہم شہری	ہم شیرہ	ہم زمین	ہم ان	ہم جنس	ہم
Hem fikir	Hem sal	Hem şehri	Hem şire	Hem zemin	Hem an	Hem cins	Ayniyet

Kırk Sekizinci Ders

Farsça Son Ekler

پیغامبر	رنج بر	سفر بر	رہبر	بار بر	نامہ بر	دلبر	بر
Peygam-ber	Renc-ber	Sefer-ber	Reh-ber	Bar-ber	Name-ber	Dil-ber	Ber
یک وار	آوارہ وار	سزاوار	خاروار	استوار	شاہوار	امیدوار	وار
Yek-var	Avare-var	Seza-var	Har-var	Üstü-var	Şah-var	Ümid-var	Var
شبگیر	پشگیر	کفگیر	بارگیر	آبگیر	جہانگیر	طرفگیر	گیر
Şeb-gir	Piş-gir	Kef-gir	Bar-gir	Ab-gir	Cihan-gir	Taraf-gir	Gir
حاجمند	گلہ مند	غیر تمند	ارجمند	دردمند	دانشمند	بہر مند	مند
Hacet-mend	Gile-mend	Gayret-mend	Ercü-mend	Derd-mend	Danış-mend	Behre-mend	Mend
شاہانہ	پدرانہ	مستانہ	مردانہ	معصومانہ	دوستانہ	مغرورانہ	انہ
Şah-ane	Peder-ane	Mest-ane	Merd-ane	Ma'sum-ane	Dost-ane	Mağrur-ane	Ane
گناہکار	فداکار	جفاکار	بستہ کار	صنعتکار	خدمتکار	حیلہ کار	کار
Günah-kar	Feda-kar	Cefa-kar	Beste-kar	San'at-kar	Hidmet-kar	Hile-kar	Kâr

• Mekan bildiren ekler ise şunlardır.

خرزار	شورہ زار	نیزار	لالہ زار	کشتزار	گلزار	چمنزار	زار
Har-zar	Şüre-zar	Ney-zar	Lale-zar	Kışt-zar	Gül-zar	Çemen-zar	Zar
کوهستان	بوستان	شبستان	زمستان	قبرستان	گلستان	عجمستان	استان
Kuh-istan	Bu-istan	Şeb-istan	Zem-istan	Kabr-istan	Gül-istan	Acem-istan	İstan
اقامتگاه	عبادتگاه	گذرگاه	دستگاه	درگاه	دانشگاه	قرارگاه	گاه
İkamet-gah	İbadet-gah	Güzer-gah	Dest-gah	Der-gah	Danış-gah	Karar-gah	Gah

Kırk Dokuzuncu Ders

Farsça İsimlerin Çoğul Yapılması

- Farsça isimlerde tıpkı Arapçada olduğu gibi Erkek ve Dişilik özelliği yoktur. Bu yönüyle Arapçaya nazaran Farsça kelimelerin çoğul yapılması daha kolaydır.
- Yalnız Farsça kelimelerde, canlı ve cansız nesnelerin çoğul yapılması sırasında kelime sonuna getirilen ekler farklılık arz eder.
- Canlı varlıkların çoğulunda kelimenin sonuna ان veya گان eki , cansız varlıkların çoğul yapılmasında ise kelime sonlarına ها eki getirilir.

بندگان	آهوان	شاهان	خواجهگان	مردان	ان
Bendegan	Ahuan	Şahan	Hacegan	Merdan	An
تاسمه ها	تکمه ها	ماه ها	باغچه ها	آسیابها	ها
Tasmeha	Tükmeha	Mahha	Bahçeha	Asiyabha	Ha

Ellinci Ders

Farsça İsim Tamlamaları

- Farsça İsim tamlamaları ana esaslarıyla üç bölümde incelenir. Sırasıyla :
 - İzafet kesresi ile
 - İzafet ye'si ile
 - Kesik izafet ile tamlamadır.
- Eğer tamlama birden fazla kelimeden oluşuyorsa buna Zincirleme Tamlama denir.
- Üçlü tamlamalarda bazen son iki kelime kesik tamlama olabilir.
- Üçlü tamlamaların birçoğunda son iki tamlamanın Arapça kurallara göre yapılandığını görürüz.
- Üçlü tamlamaların bazılarında son iki tamlamanın arasını "ve" bağlacı girer.

میدان حرب	دولت علیہ
Meydan-ı harb	Devlet-i Aliyye
خط ہمایون	امور دولت
Hatt-ı hümayun	Umur-ı devlet
دیوان ہمایون	عساکر اسلامیہ
Divan-ı hümayun	Asakir-i İslamiye
قلوب ناس	سردار اکرم
Kulûb-ı nas	Serdar-ı ekrem

دریای سیاه	اوردوی همایون
Derya-yı siyah	Ordu-yı hümayun
امرای مملکت	وزرای عظام
Umera-yı memleket	Vüzera-yı ızam
در سعادت	سر عسکر
Der-saadet	Ser-asker
عالم پناه	میرالای
Alem-penah	Mir-alay
والی ولایت مصر	ممالک دولت علیہ
Vali-yi vilayet-i Mısır	Memalik-i devlet-i aliye
وزیر دوراندیش	عساکر ظفر رہبر
Vezir-i dur-endiş	Asakir-i zafer-rehber
مکتوب مرغوب الاسلوب	دولت الی الدوام
Mektub-ı mergubu'l üslub	Devlet-i ile'd devam
دشمن دین و دولت	شمشیر غزا و جهاد
Düşman-ı din ü devlet	Şemşir-i gaza ve cihad

Elî Birinci Ders

Farsça Sayılar & Günler & Aylar

یک	دو	سه	چهار	پنج
Yek (bir)	Dü (iki)	Se (üç)	Çehar (dört)	Penc (beş)
شش	هفت	هشت	نه	ده
Şeş (altı)	Heft (yedî)	Heşt (sekiz)	Neh (dokuz)	Deh (on)
یازده	دوازده	سیزده	چهارده	پانزده
Yazdeh (onbir)	Devazdeh (oniki)	Sizdeh (onüç)	Çehardeh (ondört)	Panzdeh (onbeş)
شانزده	هفده	هجده	نوزده	بیست
Şazdeh (onaltı)	Heftdeh (onyedi)	Hejdeh (onsekiiz)	Nevazdeh (ondokuz)	Bist (yirmi)

پنجاه	چهل	سی	بیست	ده
Pencah (elli)	Çihil (kırk)	Si (otuz)	Bist (yirmi)	Deh (on)
صد	نود	هشتاد	هفتاد	شصت
Sad (yüz)	Neved (doksan)	Heştad (seksen)	Heftad (yetmiş)	Şast (atmış)
ششصد	پانصد	چهارصد	سیصد	دویست
Şeşsad (altıyüz)	Pansad (beşyüz)	Çeharsad (dört yüz)	Sisad (üç yüz)	Düvist (iki yüz)
دو هزار	هزار	نمصد	هشتصد	هفتصد
Du hezar (iki bin)	Hezar (bin)	Nühsad (dokuz yüz)	Heştad (sekiz yüz)	Heftsad (yediyüz)

RUZHA روزها

یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه	شنبه
Yekşenbe	Düşenbe	Seşenbe	Çeharşenbe	Pencşenbe	Cuma	Şenbe

MAHHA ماهها

فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور
1. Ferverdin	2. Urdibişt	3. Hordad	4. Tir	5. Mordad	6. Şehriver
مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند
7. Mihr	8. Aban	9. Azer	10. Dey	11. Behmen	12. İspend

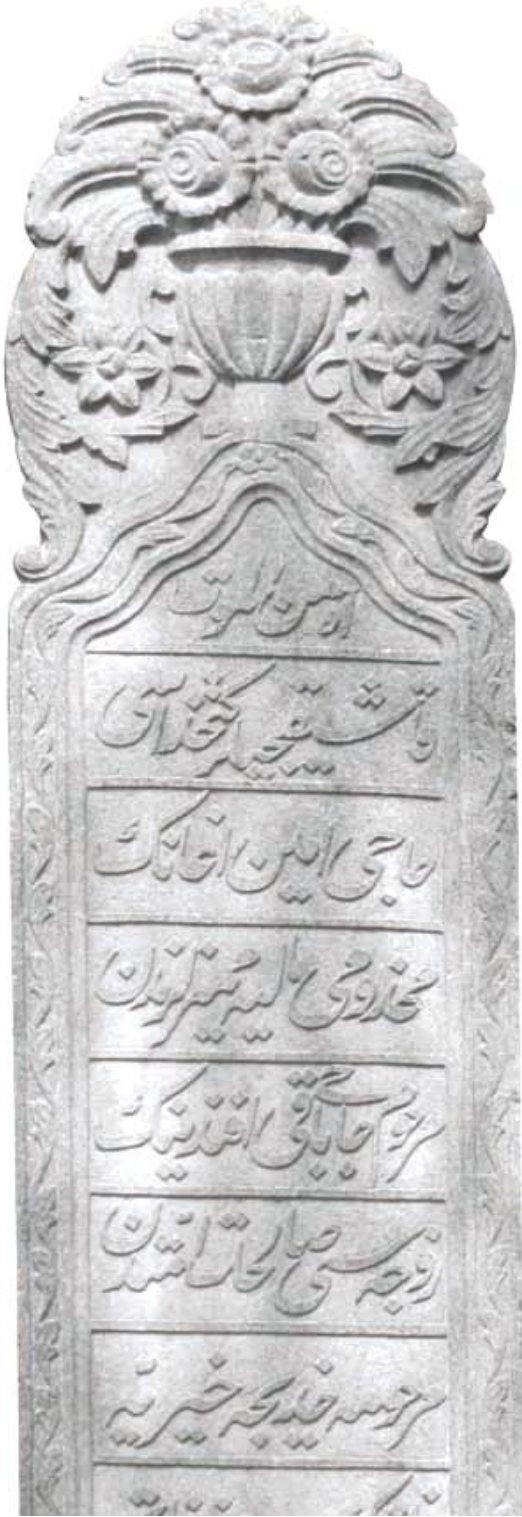
توبه یار فی خط را سینه کتید کلریمه
 بلوب اتید کلریمه بلیمه یوب اتید کلریمه

عاقل ایسه ک قیل نمازی چون سعادت تاجید
 سن نمازیسه شویله بیل که مؤمنک معراجید

Birinci Metin

آه من الموت
قا شقجیلر کتھداسی
حاجی امین اغانک
مخدومی مالیہ میئر لردن
مرحوم حاجی باقی افندیگ
زوجه سی صالحات امتدن
مرحومه حدیجہ خیریہ

Ah mine'el mev't

Kaşıkçılar kethüdası

Hacı Emin Ağa'nın

Mahdumu maliye mümeyyizlerinden

Merhum Hacı Bakî Efendi'nin

Zevcesi salihat-ı ümmetden

Merhume Hadice Hayriyye

İkinci Metin

آه من الموت

اون سکزی یاشمده بالقانلری ایتدم رزمگاه
خانانک سعی مھینلری اولدی مانعه
یا شهید یا انتقام سوداسنه قوشدم بودم
یکرمی بر یاشمده اریشدی حیاته خاتمه
ضابطان قرداشلرله مسلماندون رجام
توفیق پاشازاده حسن نشأت فاتحا

۱۳۳۳

سنه

Ah min'el mev't

On sekiz yaşımda Balkanları ettim rez-m-gâh

Hainanın sa'i mühinleri oldu mani'a

Ya şehid ya intikam sevdasına koşdum bu dem

Yirmi bir yaşımda erişdi hayata hatime

Zabitan kardaşarımla Müslimanlardan ricam

Tevfik Paşa Zade Hasan Neşet'e bir Fatiha

1333

Sene

Üçüncü Metin

یا حضرت محمد مولانا جلال الدین روے
 اسکدار مولوی خانہ سی
 پوست نشینی رشاد تلو
 احمد عارف افندی
 حضر تلرینک کریمہ سی
 و حافظ سلیمان افندی
 حلیلہ سی مرحومہ و مغفور لھا
 شریفہ صالحہ ہر مز خانمک
 روح شریفی ایچون الفاتحہ
 فی ۱۵ صفر
 ۱۲۸۴
 سنہ

Ya Hazreti Muhammed Mevlana Celseddini Rumi

Üsküdar mevlevihanesi

Post-nişini reşadetlü

Ahmed Arif Efendi

Hazretlerinin kërimesi

Ve Hafız Süleyman Efendi'nin

Halîlesi merhume ve mağfurun leha

Şerife Salîha Hürmüz Hanım

Ruhu şerifi içün El-Fatiha

Fi 15 Safer

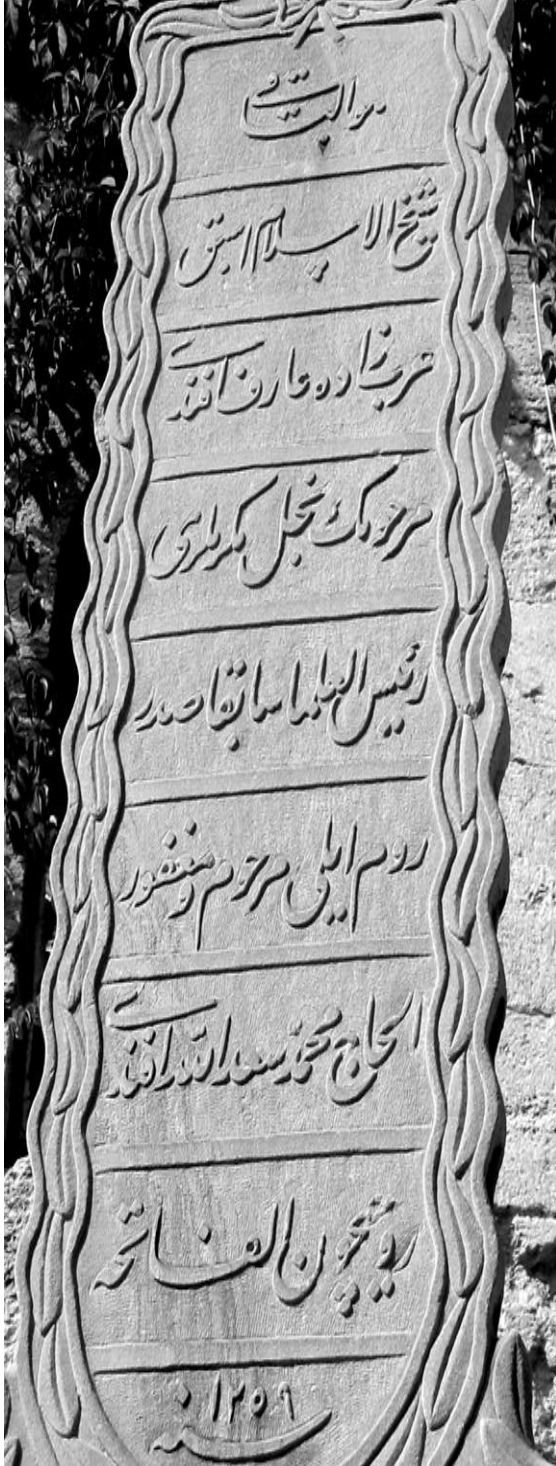
1284

Sene

Dördüncü Metin

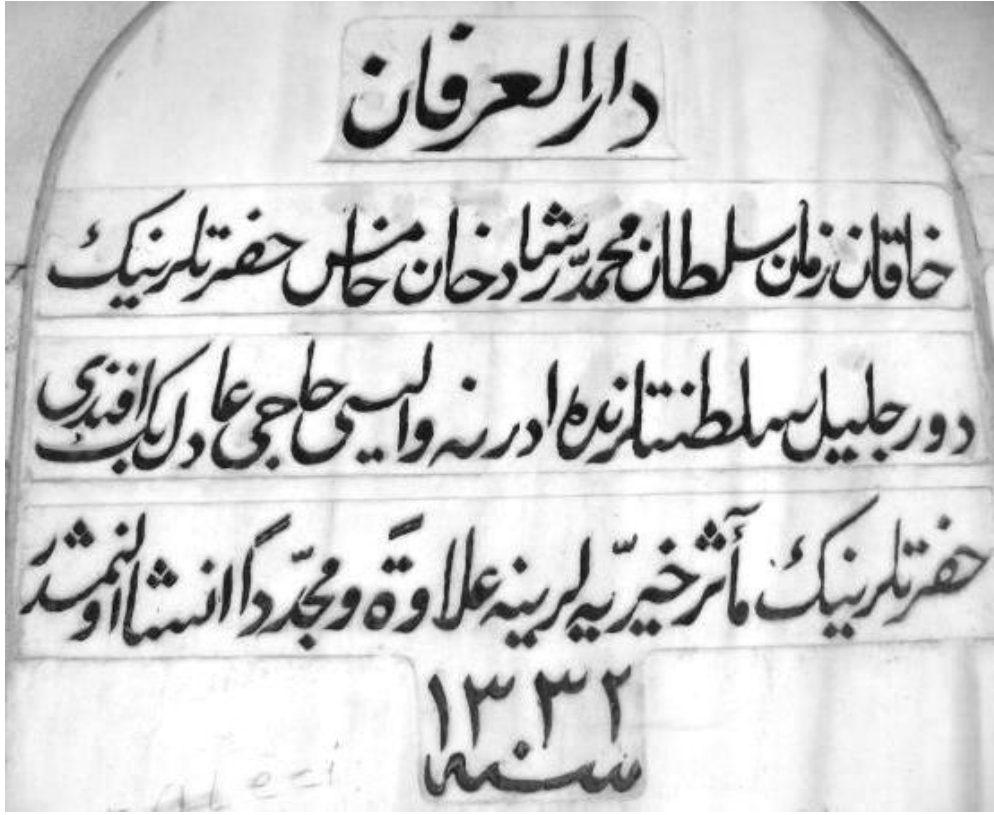
هوالباقی
شیخ الاسلام اسبق
عرب زاده عارف افندے
مرحومک نجل مکرملری
رئیس العلماء سابقا صدر
روم ایلی مرحوم و مغفور
الحاج محمد سعد الله افندے
روحیچون الفاتحه
۱۲۵۹
سنه

Hüvel' bâkî
Şeyhül' islam-ı esbak
Arab Zade Arif Efendi
Ahmed Arif Efendi
Merhumun necl-i mükerremleri
Reis'ül-ulema sabıkan sadr-ı
Rumeli merhum ve mağfur
El-Hac Muhammed Sa'dullah Efendi
Ruhiçün El-Fatiha
1259
Sene

Beşinci Metin

دارالعرفان

خاقان زمان سلطان محمد رشاد خان خامس حضرتلرینک
دور جلیل سلطنتلرینده ادرنه والیسی حاجی عادل بک افندی
حضرتلرینک آثار خیریہ لرینہ علاوۃ و مجدد آانشا اولنمیشد

۱۳۳۲

سنہ

Dar'ül-irfan

Hakhan-ı zaman-ı sultani Muhammed Reşad Han Hamis hazretlerinin
Devr-i celil-i saltanatlarında Edirne valisi Hacı Adil Beğ Efendi
Hazretlerinin measir-i hayriyyelerine ilaveten ve müceddeden inşa olunmuşdur

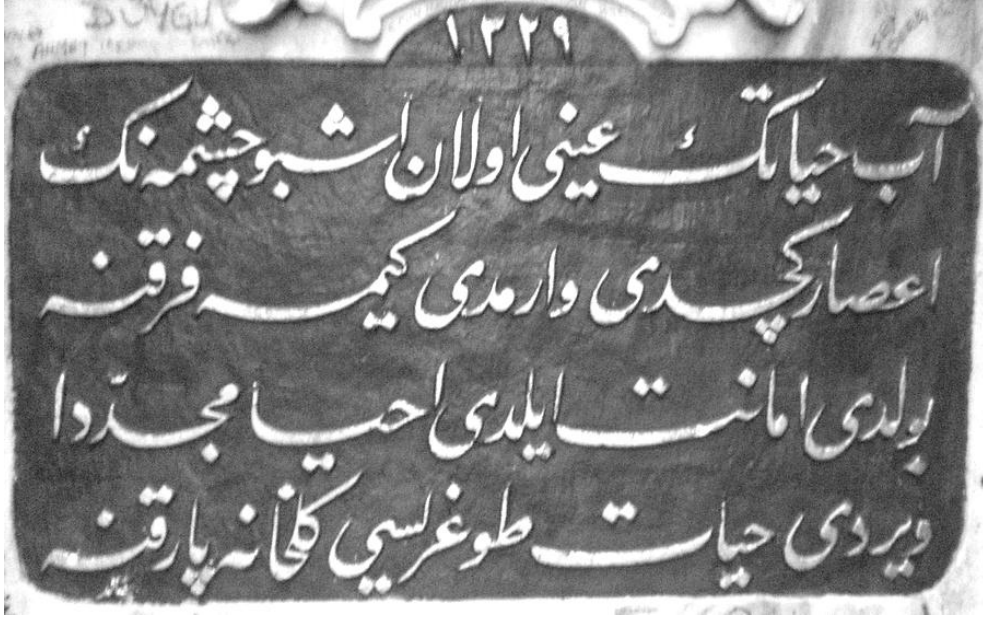
1332

sene

Altıncı Metin

۱۳۲۹

آب حیاتک عینی اولان اشبو چشمه نک
 اعصار کچدی وارمدی کیمسه فرقنه
 بولدی امانت ایلدی احیا مجدد
 ویردی حیات طوغریسی کلخانه پارقنه

1329

*Ab-ı hayatın aynı olan şu çeşmenin
 Asar geçdi varmadı kimse farkına
 Buldu emanet eyledi ihya müceddeden
 Verdi hayat doğrusu Gülhane Parkına*

Yedinci Metin

و من الماء كل شيء حيا
صاحب الخيرات والحسنات صدر اعظم اسبق
مرحوم ومغفور له سياوش پاشا ریحون رضا
الفاتحة

١٠١١

*Ve min'el mâi külli şey'in hay**
Sahibü'l-hayrat ve'l-hasenat sadrazam-ı esbak
Merhum mağfur leh Siyavüş Paşa ruhiçün rıza'lillahi
El-Fatiha

1011

*Diri olan her şey sudandır.

Sekizinci Metin

قبلہ حاجات اولہ شاہان دہرہ دائمًا
عرض اوطہ سن قیلدی نو بنیاد سلطان مصطفیٰ

*Kıble-i hacat ola şahân-ı dehre daima
Arz odasın kıldı nev-bünyad Sultan Mustafa*

LUĞÂTÇE

گ

چ

ض

ا

L Ü Ğ Â T Ç E

آب (F): Su	اسناد (A): Bir şeyi birisi için yaptı deme, iftira etme
آب حیات (F): Hayat suyu	ارشاد (A): Doğru yolu gösterme, uyarma
آبگیر (F): Su biriken yer, havuz	ازجمله (F-A): Bu arada, başlıca, özelliklerle
آخر (A): Nihayet, son olarak	ازدواج (A): Evlenme
آسیاب (F): Su değirmeni	ازقدیم (F-A): Eskiden beri
آسمان (F): Göğ, sema	ازل (A): Başlangıcı olmayan
آواره (F): Serseri, işsiz, aylak	ازنو (F): Yeniden
آواز (F): Ses, seda	اسبق (A): Öncekinden daha önceki, daha eski
آهالی (A): Halk	استدعا (A): Yalvararak isteme, dilekçe
آهو (F): Ceylan, karaca	استقلال (A): Kendi başına olma, kimseye bağımlı olmama
ابرو (F): Kaş	استناد (A): Dayanma, güvenme
ابله (A): Aptal	استوار (F): Sağlam, kuvvetli, dayanıklı
ابراز (A): Meydana çıkarma, gösterme	اسفل (A): En sefil, en aşağı
اتحاد (A): Bir olma, birleşme, aynı fi-- kirdé olma	اشعار (A): Yazılı haber verme
اتخاذ (A): Kabul etme	اصغر (A): En küçük
اثواب (A): Giyecek şeyler	اصلاح (A): İyi bir hale koyma, iyileştirme, düzeltme
اجتماع (A): Toplanma, bir araya gelme, toplantı	اضمحلال (A): Yok olma
احراق (A): Yakma, yakılma	اعصار (A): Asırlar, yüzyıllar
احکام شریفه (A): Padişaha ait hüküm ve emirler	افراط (A): Aşırı, aşırı gitme, ileri gitme
احیا (A): Diriltme, canlandırma	اقدام (A): İlk önce, önceki, daha önceki
ادیب (A): Edebli, terbiyeli, terbiye almış, edebiyatçı	اکراه (A): Birine zorla iş yaptıрма, tikşinme
ارباب استحقاق (A): Hak kazanmış olanlar, hak sahipleri	اليوم (A): Bugün, şu anda, hala, şimdi
ارجمند (F): İtibarlı, şerefli, muhterem	امور مودوع (A): Emanet edilmiş işler
	انحصار (A): Bir şeyi, bir şeyi başkası yapmamak üzere bir kişiye, bi müesseseye verme

اندام	(F): Vücut, boy bos
انفهام	(A): Fehmedilme, anlaşılma
انقسام	(A): Takşim etme, parçalanma, ayrılma, bölünme
انكساف	(A): Güneş tutulması
انكشاف	(A): Açılma, meydana çıkma
اواخر	(A): Son günler, Ayın 20-30. günleri
اواسط	(A): Orta günler, Ayın 10-20. günleri
اوائل	(A): İlk günler, Ayın 1-10. günleri

ب

با الاخره	(A): Sonra, sonradan
با الذات	(A): Kendi kendisi
با العكس	(A): Akşine, tam tersi
با لکليه	(A): Bûsbütün, bütün bütün
باب عالی	İstanbul'da Osmanlı zamanında sadrazamlık ile iç ve dış işleri başkanlığının bulunduğu bina
باب فتوى	(A): Şeyh'ül-İslam kapısı
بار	(F): Yük, Tanrı, yağdıran, saçan, dökken
باربر	(F): Yük taşıyan (hamal)
بارگیر	(F): Yük tutan (eşek, at)
بالا	(F): Yükşek, yukarı (rütbe)
بدایع	(A): Eşi ve benzeri olmayan güzel
برخوردار	(F): Mesut olan
برموجب	(F): Gereğince
بروجه	(F): Olduğu gibi olarak
بعده	(A): Sonra
بلا استثنا	(A): İstisnasız
بلا هت	(A): Aptallık
بنده	(F): Kul, köle
بنیاد	(F): Temel, esas, bina, yapı
بهرمند	(F): Hisseli

بی سود	(F): Boş, faydasız, neticesiz
بیکار	(F): İşsiz, bekar
بی مقدار	(F-A): Kıymetsiz, önemsiz
بین	(A): Ara, aralık, arasında
بی نمک	(F): Tuzsuz, tatsız
بی بده	(F): Boşuna, boş yere

پ

پاره	(F): Parça, para
پاشا	(F): General
پایه	(F): Rütbe, derece
پناه	(F): Sığınma, sığınılacak yer
پرست	(F): Tapan
پس	(F): İmdi, öyle ise
پوست نشین	(F): Posta oturan tekke şeyhi
پی	(F): İz, işaret, arka, ard
پیر	(F): Yaşlı, ihtiyar
پیغامبر	(F): Haber getiren

ت

تاسمه	(F): Tasma, kayış halka
تتبع	(A): Bir şeyi etraflica tekiyetme, mahiyetini anlamaya çalışma, bir şey hakkında geniş bilgi edinme
تحت	(A): Alt, aşağı
تحریراً	(A): Yazı ile, yazmak suretiyle
تحریرات قالی	(A): Vilayetlerde bulunan resmi işlemler kalemi
تخفه	(A): Hediye, armağan
تذکره	(A): Hükümetten alınan izin kağıdı
ترفع	(A): Yükseltme, yükseltme, rütbe verme, rütbe alma
تزین	(A): Süslendirme
تکذیب	(A): Yalanlama, yalan olduğunu söyleme

تکمه	(F): Dügme
تعلق	(A): Asma, asılma, askıda bırakma, geciktirme
تولد	(A): Doğma, doğum

ث

ثابت	(A): Hareketsiz, kılmıdamayan
ثانياً	(A): İkinci
ثبات	(A): Yerinde durma, kılmıdama, kararından vazgeçmeme
ثمن	(A): Baha, kıymet
ثمر	(A): Meyve, mahsül, netice
ثنا	(A): Övme, övüş

ج

جانان	(F): Sevgili, gönül verilmiş
جانب	(A): Taraf, cihet, yan
جبال	(A): Dağlar
جبرا	(A): Zorla
جریحه	(A): Yara
جلال	(A): Büyüklük, kırgınlık
جهانگیر	(F): Cihani zapteden
جوهردار	(A-F): Elmaslı, bir tür kılıç

چ

چارگاه	(F): Dört taraf, dünya
چارپار	(F): Dört dost (Hz. Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali)
چرخ	(F): Tekerlek, felek, gök
چشم	(F): Göz
چندان	(F): O kadar
چه	(F): Ne
چهره	(F): Yüz, surat

ح

حاجات	(A): İstekler, dilekçer
حاجب	(A): Vezir, amir, kapıcı, perde
حاجتمند	(A-F): İhtiyaç sahibi
حالیا	(A): Şimdiki zamanda, şimdiki halde
حجاز	(A): Arap yarım adasında Mekke ve Medine'nin bulunduğu yer
حد	(A): Sınır, derece, değer
حسب القدر	(A): Kaderden
حلیله	(A): Zevce, nikahlı kadın
حواجه	(F): Hoca, efendi, müderris
حی	(A): Diri, canlı, Allah'ın isimlerinden biri
حیدر	(A): Aslan, Hz. Ali, cesur, yiğit

خ

خاتمه	(A): Son, nihayet
خادم	(A): Hizmet eden
خاروار	(F): Eşek yükü
خامس	(A): Beşinci
خدا	(F): Tanrı
خدا بدل	(F): Tabii güzellik
خرزار	(F): Dikenlik, çalılık
خط	(A): Yazı, satır, yol
خطابت	(A): Hutbe irad etme işi
خط همایون	(A): Padişahı fermanı
خلاف	(A): Karşı, zıt
خلیفه	(A): Birinin yerine geçen kimse
خواجه	(F): Hoca, profesör, efendi
خوطوزل	(T): Başında geniş tepesi olan (kuş)
خائن	(A): Hiyanet eden, nankörlük eden

د

دانشمند	(F): Bilgili, medrese öğrencisi
در	(F): Kapı
درپی	(F): Ardı sıra
دردمند	(F): Dert sahibi
در سعادت	(F-A): Saadet kapısı, İstanbul
درعهده	(F-A): Üstüne alma, yüklenme
درکین	(F): Pusuda bekleyen
درکنار	(F): Kenara yazılmış olan yazı
درمیان	(F): Ortada arada
دزدار	(F): Kale muhafızı
دست	(F): El
دسته	(F): Demet, tutam, on adet
دل	(F): Gönül, yürek, kalp
دلبر	(F): Gönül çalan (güzel)
دهر	(A): Dünya, alem, cihan, devir, zaman
دیوان همایون	(A-F): Padişahı huzuru, meclisi

ذ

ذاکر	(A): Zikreden, Allah'ı çokça zikreden
ذات	(A): Sahip, malik (kadın)
ذاتاً	(A): Aslında, asıl olarak, esasen
ذاتی	(A): Kişiye ait, kişiye özel
ذب	(A): Kovma
ذره	(A): Pek ufak parça
ذکاء	(A): Zihin keskinliği, zeka
ذلیل	(A): Hor, hakir, alçak, aşağı
ذوات	(A): Kişiler, şahıslar, kimseler
ذی	(A): Sahip anlamına gelen Arapça ön ek
ذی حیات	(A): Hayat sahibi, canlı

ر

رای	(A): Rey, fikir, oy
رجال	(A): Erkekler, belli bir makama sahip kimseler
رزمگاه	(F): Savaş meydanı
رشادتلو	(A): Şeyhler ve çelebiler hakkında kullanılan lakap
رنج بر	(F): Ağrı ve sıkıntı çeken, ırgat, işçi
رصد	(A): Gözetleme, bekleme
رفیع	(A): Yüksek, yüce
رفیق	(A): Arkadaş, yoldaş
ره	(F): Yol, usul, meslek
رهبر	(F): Yol gösterici, klavuz

ز

زاده	(F): Evlat, oğul
زاده	(A): Çok olsun, artsın anlamında bir dua sözü
زار	(F): Ağlayan, inleyen
زاهد	(A): Sofu, zühhd sahibi
زائل	(A): Sona eren, devamlı olmayan
زبان	(F): Dil, lisan
زر	(F): Altın, san
زمستان	(F): Kış mevsimi
زن	(F): Kadın
زوال	(A): Yerinden ayrılma, gitme, sona erme, öğle vakti

ژ

ژاله	(F): Gece yağan ince nem
ژاژ	(F): Saçma, boş söz
ژرف	(F): Derin
ژنده	(F): Eski, yırtık, yamalı hurka
ژولیده	(F): Karışık, taranmamış, birbirine dolanmış

ژیان (F): Kızgın, kükremiş
 ژیر (F): Göl, havuz
 ژیک (F): Yağmur damlası

س

سابقا (A): Evvelce, bundan önce
 سال (F): Yıl, sene
 سالف (A): Geçen, geçmiş
 سائر (A): Seyreden, hareket eden, di-
 ğer, başka, gayri
 سر (F): Baş, kafa, başkan
 سرحد (F-A): Hudut, sınır
 سر عسکر (F-A): Ordu Kumandanı
 سزاوار (F): Münasip, uygun, yaraşır
 سعی (A): Çalışan
 سفر (A): Yolculuk, savaş, savaşa
 gitme
 سفربر (A-F): Savaşa hazırlanma du-
 rumu
 سفینه (A): Gemi, vapur

ش

شاه (F): Padişah, hükümdar
 شاهوار (F): Hükümdara yakışır biçimde
 شب (F): Gece
 شبستان (F): Yatak odası, harem dairesi
 شبگیر (F): Gece uyumayan, gece giden
 kervan, sabah vakti
 شوی (A): Haydut, yol kesen
 شمشیر (F): Kılıç
 شوره زار (F): Çorak yer, çöl
 شوق (A): Şiddetli arzu, istek
 شهدا (A): Şehitler
 شیر (F): Aslan, haydar

ص

صبيان (A): Çocuklar
 صدر (A): Göğüs, başkan, kazasker,
 sadrazmın kıyaslılmış
 صدر روم ایل (A): Rumeli kazaskeri
 صریح (A): Açık, meydanda, belli
 صغیر (A): Küçük
 صلیب (A): Haç
 صوفی (A): Tasavvuf ehli, sofı
 صیفیه (A): Yazlık, yazlık ev
 صین (A): Çin
 صیوف (A): Yaz mevsimleri

ض

ضابطان (A): Subaylar
 ضاحیه (A): Bir şehrin dışında kalan a-
 çıkılık ve çorak yer
 ضاله (A): Sapmış, doğru yoldan çık-
 mış, günaha girmiş
 ضایع (A): Elden çıkan, kaybolan, yitik
 ضبط (A): Sıkı tutma, idare altına al-
 ma, kayıt altına alma
 ضرب (A): Dövme, vurma
 ضعف (A): Zayıflık, kuvvetsizlik, meyil
 ضم (A): Arttırma, katma, ekleme
 ضمناً (A): Açıkta olmayarak, kapalı-
 ca, üstü kapalı olarak
 ضیا (A): Işık, aydınlık

ط

طاعت (A): Allah'ın emirlerini yerine ge-
 tirme
 طاله بقاء (A): Ömrü uzun olsun (anlamın-
 da dua)
 طائفه (A): Bölük, takım, fırka, kavim,
 tayfa, gemi işçisi
 طبع (A): Tabiat, huy, basma, mühür

طرفگیر	(A-F): Bir taraf tutan
طعام	(A): Yemek, aş
طفل	(A): Küçük, çocuk
طلاق	(A): Boşama, nikahı bozma
طلعت	(A): Yüz, çehre, surat
طول	(A): Uzunluk, boy, uzun müddet

ظ

ظاهر	(A): Görünen, açık, belli
ظلام	(A): Gölge, korumak, sahip çıkma
ظلم	(A): Gölge, karanlık, zulüm, haksızlık
ظهر	(A): Öğle vakti

ع

عالم پناه	(A): Alemin sığınacağı yer
عساکر	(A): Askerler
عظام	(A): Büyükler, ulular
علما	(A): Alimler, ilim sahipleri, bilginler
على الاجمال	(A): Topluca, toplu olarak
على العاده	(A): Adet üzere, basitçe
على العطلاق	(A): Umumiyetle, genel olarak
عنایت	(A): Gayretli, özenli
عیاش	(A): Çok içki içen
عیال	(A): Bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler

غ

غابر	(A): Gelecek, gelecek zaman
غرب	(A): Batı
غرض	(A): Hedef, gaye, maksat, istek
غره	(A): Arabi ayın birinci gecesi ve günü
غزوه	(A): Akın, cenk, savaş

غفار	(A): Kullarının günahlarını affeden Allah
غلام	(A): Köle, esir
غلبه	(A): Galip gelme, üstünlük, çokluk
غیب	(A): Gizli olan, gözle görülmeyen şey
غیر	(A): Ayrı, başka, diğer, Arapça sıfatların başına gelerek olumsuzluk anlamı verir

ف

فتی	(A): Genç, delikanlı, yiğit, mert
فخر	(A): Övünme, böbürlenme, şeref, onur, kıvanç
فضل	(A): Fazla, ziyade, fazlalık, üstünlük, iyilik, fazilet, erdem
فقیه	(A): Fıkıh ilminin ustası
فك	(A): Feshetme, bozma, koparma, kesme
فلك	(A): Gökyüzü, sema
فوج	(A): Bölük, takım, cemaat
فوق	(A): Üst, üst taraf, yukarı
فی العصل	(A): Aslında
فی الحقیقه	(A): Hakikatte, gerçekten

ق

قاطع	(A): Kesici, kesen, durduran
قاموس	(A): Denizin ortası, lügat, sözlük
قبل	(A): Ön, önce, önceki, evvel
قدم	(A): Ayak, adım, uğur
قريب	(A): Yakın, yakın olan
قریه	(A): Köy, kasaba
قلوب	(A): Kalpler, gönüller
قوا	(A): Kuvvetler, güçler
قیل و قال	(A): Kesici, kesen, durduran
قیوم	(A): Ebedi ve ezeli olan Allah

ک

کتابت	(A): Kurallara uygun yazı yazma
کتخدا	(A): Bir konağın veya bir işin idaresine memur olan güvenilir kimse
کثرت	(A): Çokluk, bolluk
گذرگاه	(F): Geçilen yer, geçit
کریمه	(A): Kız evlat
کشت	(F): Ekin
کشتزار	(F): Ekin tarlası
کلفت	(A): Zahmet, sıkıntı, zorluk
گله مند	(F): Şikayet eden
کفگیر	(F): Süzgeç, kevgir
کوهستان	(F): Dağlık olan yer
کیفیت	(A): Olagelen iş
کیسه	(F): Kimse (17. yy. kadar)

ل

لا	(A): Arapça olumsuzluk edatı
لاجل	(A): ...den dolayı, için, maska-diyla
لب	(F): Dudak
لسان	(A): Dil
لشکر	(F): Asker, yiğit, kahraman
لغت	(A): Kelime, söz, sözlük
لواء	(A): Bayrak, sancağ, tugay, tugay komutanı
له	(A): Onun için, ona, kendisine
لیکن	(F): Lakin
لیل	(A): Gece

م

ماثر	(A): Güzel eserler, nişanlar, izler
مار	(A): Geçen, geçmiş olan (F): Yılan, iki yüzlü

مانعه	(A): Men' eden şey, engel, özür, zorluk
ما	(F): Ay, kamer, senenin on ikide biri
مبادرت	(A): Sürat ve gayretle başlama
مباشرت	(A): Bir işe başlama
متجاسر	(A): Cüret eden, -e kalkışan, yeltenen, küstah
متحمل	(A): Dayanan
متزاید	(A): Tezayüd eden, ziyadeleşen, artan, çoğalan
متساند	(A): Dayanan, dayanışık
متشابه	(A): Birbirine benzeyen
متصور	(A): Tasavvur edilmiş, tasarlanmış, düşünülmüş, mümkün olan
متانیدی	(A): Toplanan, toplanmış, toplu, birikmiş, birleşmiş
مجمع	(A): Toplanan, toplanmış, toplu, birikmiş, birleşmiş
مجددا	(A): Yeni olarak, yeni baştan
مجدد	(A): Yenileyen, yenileyici
مجرد	(A): Soyulmuş, çıplak, tek, kanışık olmayan, soyut
محروس	(A): Muhafaza edilen, gözetilen, kounan
محلول	(A): Hallolunmuş, çözülmüş
محب	(A): Seven, dost
مخدوم	(A): Oğul, evlat, hizmet edilmiş
مخرب	(A): Harbeden, yıkan, yok eden
مرتزق	(A): Rızıklanan, azıklanan
مرتین	(A): Rehin olarak alan
مرد	(F): Adam, insan, erkek, yiğit
مرغوب	(A): Rağbet edilmiş, beğenilmiş, istenilen, sevilen
مذکور	(A): Zikredilen
مستحصل	(A): Yetiştiren, yetiştirici, üretici
مستعجل	(A): Acele, hemen yapılması gereken şey
مستغفی	(A): İstifa eden, işinden kendi arzusu ile ayrılan, suçunun bağışlanmasını isteyen
مسلم	(A): Teslim edilmiş, doğruluğu

مسلم	kabul edilmiş (A) : Teslim eden, Mülkiye kaymakamı veya Nahiye müdürü
مسمع	(A) : Kulak
مشاهده	(A) : Bir şeyi gözle görme
مشربه	(A) : Maşrapa
مشمعه	(A) : Şamdan
مصالح	(A) : İşler
معاونت	(A) : Yardım yardım etme, yardımcılık
معروف	(A) : Bilinen
معلوم	(A) : Bildirilmiş
مغلق	(A) : Kapalı, kilitli, karmaşık
مغفور	(A) : Allah tarafından günah-ların affedilmiş olması için dua edilen kimse
مغفوره	(A) : Allah tarafından günah-ları affedilmiş (erkek)
مغفور لها	(A) : Allah tarafından günah-ları affedilmiş (kadın)
مفرط	(A) : İfrat eden, sınırı geçen, aşırı, ileri vardırıan
مقابله	(A) : Karşılık verme, karşılıklı (Kur'an) okuma
مقاوله	(A) : Sözleşme, yazılı sözleşme
مقتضى	(A) : Lazım gelen, gerektiren, icab eden, gereken
مقدام	(A) : Çok çabalayan
مقرر	(A) : Kararlaştırmış, sağlam
مقرون	(A) : Yakın, yakınlaştırmış
مقطع	(A) : Bıçak
مقیاس	(A) : Kıyas edecek alet, ölçü aleti, ölçü aleti
مکرم	(A) : Muhterem, aziz saygın
مملحه	(A) : Tuzluk
مميز	(A) : Bir dairedede yazıcıları yazdığı yazıları düzelten, seçen, ayıran
من	(A) : -Den, -den beri
من بعد	(A) : Bundan sonra, bundan böyle
منتخب	(A) : Seçilmiş, seçkin

منتقل	(A) : İntikâl eden, geçen, miras kalmış, ölmüş
منجمد	(A) : Donmuş, buz tutmuş
منحرف	(A) : İnhiraf eden, sapan, doğru gitmeyen, sağlam olmayan
منحصر	(A) : İnhisar eden, sınırlanmış, bir kimseye mahsus olan
منحل	(A) : İnhilal eden, açılan, çözülen, açık olan, memuru olmayan yer
منخسف	(A) : İnhisaf eden, sönükleşen, ışıksız kalan
منزلت	(A) : Derece, rütbe, yükseklik derecesi
منعام	(A) : Çok bağışta bulunan
منعيم	(A) : Nimet veren, yedirip içiren, Allah
من غير حد	(A) : Haddim olmayarak
منکسر	(A) : İnķisar eden, kırılan, kırık
مؤکل	(A) : Veķil kılınmış
مومى اليه	(A) : Yukarıda adı geçen, ima edilen, bahsedilen
مهابت	(A) : Azamet, heybet
مهلكه	(A) : Helak olacak yer, tehlikeli yer
مهين	(A) : İhanet eden, hor, hakir, alçak, hayin
مير الامى	(A) : Alay beyi, albay

ن

ناچار	(F) : Çaresiz
ناچيز	(F) : Hiç hükmünde olan, değersiz
نادان	(F) : Bilmez, terbiyesi kıt
ناس	(A) : İnsanlar, halk, herkes
ناظر	(A) : Bakın
نام	(F) : Mektup, kîtap
نامه بر	(F) : Mektup götüren
نائب	(A) : Veķil
نجل	(A) : Oğul, evlat, çocuk
نعش	(A) : Tabut, cenaze
نو	(F) : Yeni

و

واجب	(A): Terki caiz olmayan, yapılmaması dinen lüzumlu olan
واقع	(A): Olan, vuku bulan, gerçekleşen
والل	(F): Yüksek, yüce, bala
وجد	(A): Kendinden geçecek derecede dalgınlık, ilahi aşka dalma
وجه	(A): Yüz, surat, çehre
وحدت	(A): Yalnızlık, teklik, birlik, Allah'a yakınlık
ورق	(A): Yaprak, kağıt
وزرا	(A): Vezirler
وسط	(A): Orta, iki şeyin arası
وهب	(A): Vergi, bağışlama, hediye

ه

هرج و مرج	(F): Altüst, karmaşık, allak bullak, darmadağın
هرمز	(F): Zerdüştlerin hayır tanrısı, eski İran takviminin ilk günü
هكذا	(A): Böyle, bunun gibi, böylece, yine öyle
همایون	(F): Padişaha ait

همسال (F): Yaşıt

همشیره (F): "Sütleri bir olan" Kızkardeş

هندسه (A): Geometri

هنگام (F): Zaman, çağ, vakit, mevsim

هنگامه (F): Kavg, gürültü

هوی (A): Heves, istek, arzu, sevgi, hoşlanma

ی

یاد (F): Hatırlama, anma, hatır, gönül

یار (F): Dost, ahbab, sevgili

یاور (F): Yardımcı, imdatçı

ياهو (A): Ey Allah'ım, derviş selamı

ید (A): El, kuvvet, kudret, yardım, vasıta, mülk

یزدان (F): Hayır tanrısı, Allah

یقین (A): Sağlam bilgi, kat'i olarak bilme

یکون (A): Toplam

یوم (A): Gün

یم (A): Deniz

KAYNAKÇA

- Yılmaz KURT, OSMANLICA DERSLERİ I - II , ECDAD YAYINLARI , ANKARA , 1993
- Şemseddin SAMİ , KÂMUS-I TÜRKİ , ENDERUN KİTAP EVİ , İSTANBUL , 1989
- Ferit DEVELLIOĞLU , OSMANLICA TÜRKÇE ANSİKLOPEDİK LÛGAT , AYDIN KİTAPEVİ YAYINLARI , 12. BASKI , ANKARA , 1993
- Serdar MUTÇALI , ARAPÇA - TÜRKÇE SÖZLÜK , DAĞARCIK YAYINLARI İSTANBUL , 1995
- 3 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (966-968/1558-1560) , DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ , ANKARA , 1993
- Ncmi ÜLKER , XVII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA İZMİR'DEKİ İNGİLİZ TÛCCARINA DAİR TİCARİ PROBLEMLERLE İLGİLİ BELGELER , TÜRK TARİH BELGELERİ DERGİSİ , C. 14 S. 18 , 1992
- Muhammed Ali ENSARÎ , OSMANLICA İMLÂ MÜFREDATI , HAYRAT NEŞRİYAT , İSTANBUL , 2003
- BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ , SÖZLER , İSTANBUL , 1993
- Mehmet EMİNOĞLU , OSMANLI VESİKALARINI OKUMAYA GİRİŞ , TDV YAYINLARI , ANKARA , 1992
- Mustafa HAMİD , RESİMLİ ELİFBA , NAZÎR MATBAASI , İSTANBUL , 1340(1924)
- Faik REŞİT UNAT , HİCRİ TARİHLERİ MİLADİ TARİHE ÇEVİRME KILAVUZU , TTK YAYINLARI , 1974
- Mehmet AKİF ERSOY , SAFAHAT , İSTANBUL , 1343
- Esad COŞAN , MAKALAT (HACI BEKTAŞ VELİ) , KÜLTÜR BAKANLIĞI , ANKARA , 1996
- OSMANLICA KİTAPÇIĞI , www.islamharfleri.com , 2009